

Komparace daňového zatížení OSVČ v České republice a na Slovensku se zaměřením na daň z příjmu

Hana Kalabusová

Bakalářská práce
2023



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Hana Kalabusová**
Osobní číslo: **M18058**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Komparace daňového zatížení OSVČ v České republice a na Slovensku se zaměřením na daň z příjmu**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Na základě literárních pramenů zpracujte teoretické poznatky týkající se daňového zatížení OSVČ v České republice a na Slovensku se zaměřením na daň z příjmu.

II. Praktická část

- Provedte analýzu daňového zatížení OSVČ v České republice a na Slovensku se zaměřením na daň z příjmu.
- Zhodnotte výsledky analýzy.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

SIMONIDESOVÁ, Jana. *Tax systems and taxation in the international context*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, 2018, 216 s. ISBN 978-80-248-4198-4.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států, legislativní zásady daňové harmonizace včetně jednátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. vyd. Praha: Leges, 2018, 382 s. ISBN 978-80-7502-274-5.

VANČUROVÁ, Alena. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, 406 s. ISBN 978-80-7598-887-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Hýžová, Ph.D.**
Ústav financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2023**
Termín odevzdání bakalářské práce: **19. května 2023**

L.S.

prof. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
garant studijního programu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnaní případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

Jméno a příjmení:

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je komparace daňového zatížení OSVČ v České republice a na Slovensku se zaměřením na daň z příjmu. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části jsou na základě literárních pramenů definovány důležité základní pojmy a popsány daňové systémy České republiky a Slovenska. Praktická část srovnává daňové zatížení OSVČ v České republice a na Slovensku. Na základě této komparace jsou v závěru zhodnoceny jednotlivé systémy.

Klíčová slova: daň, daňový systém, daňové zatížení, komparace daně, OSVČ

ABSTRACT

The aim of this bachelor thesis is comparison of the tax burden of own-account workers in the Czech Republic and in the Slovakia with a focus on a income tax. The thesis is divided into theoretical and practical part. In the theoretical part are defined important basic terms and described tax systems of the Czech Republic and of the Slovakia. Practical part compares tax burden of own-account workers in the Czech Republic and in the Slovakia. Based on this comparison these systems are valued at the end.

Keywords: Tax, Tax System, Tax Burden, Tax Comparison, Own-account Worker

Zde je místo pro případné poděkování, popř. motto, úryvky knih atp.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

Catalog

OBSAH	7
Úvod	9
Cíle a metody zpracování práce	10
I.	11
TEORETICKÁ ČÁST	11
1 Úvod do daňové problematiky	12
1.1 Daň	12
1.1.1 Konstrukční prvky daně	12
1.1.2 Dělení daní	13
2 Definice OSVČ	15
3 Daňová soustava ČR	17
3.1 Daň z příjmu fyzických osob	17
3.1.1 Předmět daně	17
3.1.2 Osvobození od daně	18
3.1.3 Základ daně	18
3.1.4 Nezdaniitelné části základu daně	20
3.1.5 Odčitatelné položky	21
3.1.6 Sazba daně	21
3.1.7 Sleva na dani	22
3.1.8 Daňové zvýhodnění	22
3.1.9 Správa daně	23
4 Daňová soustava Slovenska	24
4.1 Daň z příjmu	24
4.1.1 Předmět daně	25
4.1.2 Osvobození od daně	25
4.1.3 Základ daně	26
4.1.4 Nezdaniitelné části základu daně	27
4.1.5 Odpočet daňové ztráty a odpočet na výzkum a vývoj	28
4.1.6 Sazba daně	28
4.1.7 Daňový bonus	28
4.1.8 Správa daně	30
II.	32
PRAKTICKÁ ČÁST	32
5 Výpočet daně modelového příkladu Podnikatele A	33
5.1 Představení podnikatele A	33
5.2 Výpočet daně v České republice	33
5.2.1 Základ daně	33
5.2.2 Daňová povinnost	35
5.3 Výpočet daně na Slovensku	36
5.3.1 Základ daně	36
5.3.2 Daňová povinnost	38
5.4 Porovnání zatížení podnikatele A v ČR a na Slovensku	39
6 Výpočet daně modelového příkladu podnikatele B	41
6.1 Představení podnikatele B	41
6.2 Výpočet daně v České republice	41
6.2.1 Základ daně	41
6.2.2 Daňová povinnost	43
6.3 Výpočet daně na Slovensku	44
6.3.1 Základ daně	45
6.3.2 Daňová povinnost	47
6.4 Porovnání zatížení podnikatele B v ČR a na Slovensku	47
7 Výpočet daně modelového příkladu podnikatele C	49
7.1 Představení podnikatele C	49
7.2 Výpočet daně v České republice	49
7.2.1 Základ daně	49

7.2.2 Daňová povinnost	51
7.3 Výpočet daně na Slovensku	52
7.3.1 Základ daně	52
7.3.2 Daňová povinnost	54
7.4 Porovnání zatížení podnikatele C v ČR a na Slovensku	54
8 Celkové srovnání zatížení v ČR a na Slovensku	56
závěr	58
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
Právní předpisy	59
Online zdroje	60
seznam použitých symbolů a zkratek	61
seznam OBRÁZKŮ	62
seznam TABULEK	63

ÚVOD

Bakalářská práce srovnává daňové zatížení osob samostatně výdělečně činných v České republice a na Slovensku. Popisuje a zkoumá daňové systémy obou zemí se zaměřením na daň z příjmu. Posuzuje zdanění, kterého státu je pro podnikatele výhodnější.

Toto téma jsem si vybrala, protože jsem chtěla srovnat zdanění daní z příjmu České republiky a Slovenska u podnikatelů. Tato země je nám velmi blízká a mnoho českých podnikatelů by zde mohlo expandovat. Tato práce může sloužit těmto podnikatelům, kteří by rádi prozkoumali daň z příjmu OSVČ v tomto státě.

Samozřejmě na rozhodování o expanzi má vliv celá řada dalších faktorů jako je např. administrativní zatížení, nabídka a poptávka nebo osobní preference podnikatele. Na zatížení podnikatelů mají vliv i další daně a odvody, které zde nejsou posouzeny. Patří mezi ně např. sociální a zdravotní pojištění, silniční daň, DPH nebo spotřební daň.

Teoretická část se zabývá definicí daně, konstrukčními prvky daně a rozdělení daní. Dále zde definuji také pojem OSVČ. Další kapitoly jsou věnovány popisu daňových systémů České republiky a Slovenska. V těchto systémech podrobně popisuji pravidla a postup výpočtu daně z příjmu.

V praktické části jsou posuzovány tři modelové příklady podnikatelů s různými podmínkami. U těchto modelových příkladů je vypočítána daň z příjmu v České republice a na Slovensku. Následně jsou výsledky zhodnoceny a zdanění je porovnáno mezi oběma státy. Vyhodnocení výsledků všech modelových příkladů je věnována samostatná kapitola, ve které jsou popsány hlavní rozdíly v dani z příjmu Slovenska a České republiky.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Hlavním cílem této práce je srovnání daně z příjmu osob samostatně výdělečně činných v České republice a na Slovensku v roce 2023 se zaměřením na daň z příjmu. Dílčím cílem je srovnání daňového zatížení podnikatelů České republiky a Slovenska.

V teoretická část je zpracována metodou literární rešerše, která se týká základních pojmů v oblasti daní, definice pojmu OSVČ a daňových systémů v České republice a na Slovensku. Tato rešerše je provedena na základě zákonných ustanovení, elektronických a knižních publikací, které jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Teoretická část je podkladem pro část praktickou.

V praktické části je na třech modelových příkladech vypočítána daň z příjmu OSVČ v České republice a na Slovensku. V příkladech je metodou analýzy zjišťována daň z příjmu v obou státech. Postup zdanění je znázorněn ve strukturovaných tabulkách. Výsledky zdanění jsou u jednotlivých příkladů zhodnoceny a metodou komparace porovnány mezi oběma státy. V poslední kapitole je opět použita metoda komparace pomocí níž jsou posouzeny celkové výsledky, které z celého kontextu všech modelových příkladů vyplývají.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO DAŇOVÉ PROBLEMATIKY

Táto kapitola se věnuje pojmu daň a definici pojmu OSVČ.

1.1 Daň

Slovo daň zná nepochybně každý, ale jak tento pojem správně definovat? „Z právního hlediska je daň povinná platba do veřejného rozpočtu, která se daň jmenuje.” (Vančurová, 2020, s. 9), ale „Z ekonomického hlediska není důležité, zda platba má slovo daň ve svém názvu... je charakterizována svými vlastnostmi.” (Vančurová, 2020, s. 9) „Daň je obvykle definována jako povinná, zákonem uložená platba do veřejného rozpočtu, která je neúčelová, neekvivalentní, nenávratná a která se pravidelně opakuje“ (Klimešová, 2018, s. 12).

Daně vznikly společně s vznikem státu, protože byla potřeba hradit válečné výdaje, výdaje na obranu a panovníkovi výdaje. Časem se však dokonce začaly odvádět dávky obilí, aby bylo schované něco na horší časy. Dnes daně musí plnit celou řadu funkcí a jsou velmi důležitým nástrojem fiskální politiky. (Vančurová, 2020, s. 9-11)

1.1.1 Konstrukční prvky daně

Konstrukční prvky daně jsou velmi důležité, protože rozhodují o tom, jak, kdy a na koho daň působí. Mezi konstrukční prvky daně patří daňový subjekt, předmět daně, osvobození od daně, základ daně, odpočty od základu daně, sazba daně, slevy na dani a zdaňovací období. (Vančurová, 2020, s.13-14)

1.1.1.1 Daňový subjekt

Daňový subjekt je souhrné označení pro daňového poplatníka a plátce daně. „Poplatník je daňový subjekt, jehož předmět (zejména příjem nebo majetek) je dani podroben. Plátce daně je daňový subjekt, který je ze zákona povinnen odvést do veřejného rozpočtu daň vybranou od jiných subjektů nebo sraženou jiným poplatníkem pod svou majetkovou odpovědností.” (Vančurová, 2020, s. 14-15)

1.1.1.2 Předmět daně

Předmětem daně je jednoduše to, za co daň vybíráme. Předmět daně zpravidla vyčteme již z názvu daně, např. daň z příjmu. Osvobození od daně je část předmětu daně, která není

součástí daňového základu. „Základ daně je předmět daně vyjádřený v měrných jednotkách a upravený podle zákonných pravidel.” (Vančurová, 2020, s.16-21)

1.1.1.3 Nezdánitelné části základu daně

Nezdánitelná část základu daně je odpočet daně, který snižuje základ daně. U příjmů ze samostatné činnosti se takto snižuje základ daně v daňovém přiznání. (Vančurová, 2020, s. 22)

1.1.1.4 Odčitatelné položky od základu daně

Odčitatelná položka je částka, o kterou se snižuje základ daně. Kvůli odpočtům je výpočet daně složitější, mají však svůj účel. Většinou se uplatňují na různé sociální účely. (Vančurová, 2020, s. 23)

1.1.1.5 Sazba daně

Sazba daně je postup, kterým se daň stanoví. Ta se vypočítává pomocí sazby daně ze základu daně sníženého o položky odčitatelné od daně. (Vančurová, 2020, s. 24)

1.1.1.6 Slevy na dani

Při výpočtu koncové daně si daň můžeme ještě pokrátit o slevu na dani. Z toho vyplývá, že sleva na dani je částka, která se odečte od daně. Podobně jako odpočet také slevy se poskytují na různé účely, které chce stát zvýhodnit (Vančurová, 2020, s. 34)

1.1.1.7 Zdaňovací období

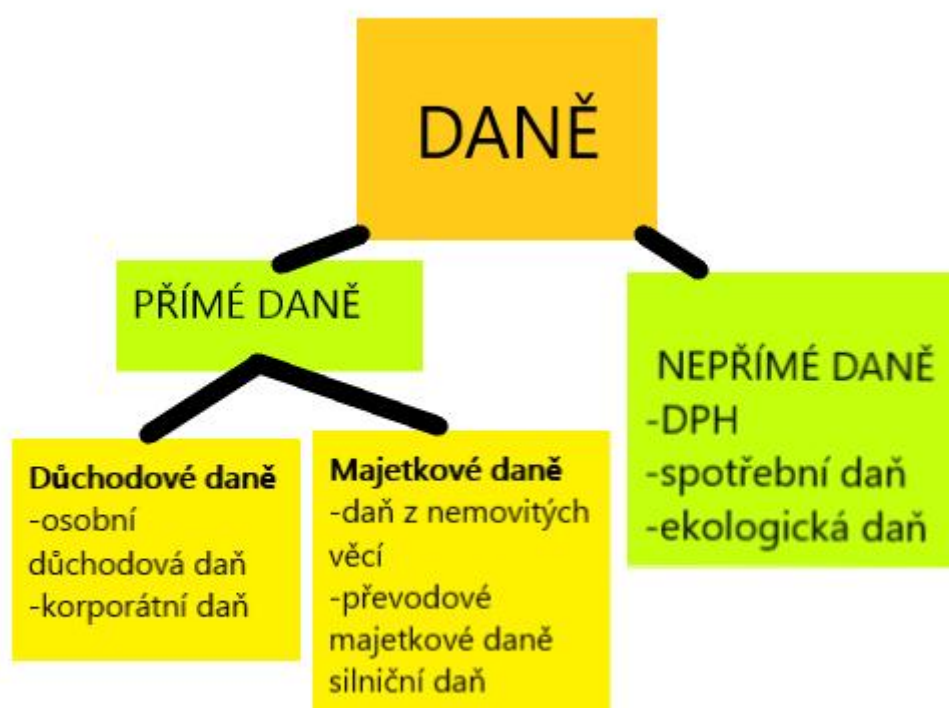
Zdaňovací období je pevně určené období, ze které se daň vybírá. Většinou je to jeden kalendářní rok. (Vančurová, 2020, s. 22)

1.1.2 Dělení daní

Daně se dělí na přímé a nepřímé. Přímé daně jsou vázány k jedné osobě, kterou je daňový subjekt. Tato daň se odvádí buď z důchodu nebo z majetku, podle toho se přímé daně dále dělí na důchodové a majetkové. (Müllerová a Šindelář, 2016) Důchodové daně se platí z příjmu. Jsou vymezeny poplatníkem a řadí se mezi daně, které nemají dlouhou historii. Používají se jako nástroj redistribuce. (Vančurová, 2020, s. 18) Majetkové daně jsou uvaleny na konkrétní majetek, velmi často se jedná o nemovitý majetek, který je vymezený tím, že s ním nelze pohybovat. Majetkové daně mají velmi dlouhou historii a jejich určení

je velmi jednoduché. (Vančurová, 2020, s. 17) Mezi důchodové patří osobní důchodová daň a korporátní daň. Majetkovými daněmi jsou daň z nemovitých věcí, převodové majetkové daně a silniční daň. (Široký, 2018, s. 68)

Nepřímé daně jsou daně, které nejsou vymezeny poplatníkem. Je u nich vymezen pouze plátec. Prostřednictvím nich se zdaňuje určitá věc. Pojí se s druhem zboží nebo velikostí obratu. Poplatníci je potom zahrnují do ceny zboží, kterou o výši daně zvedají. Mezi nepřímé daně patří daň z přidané hodnoty, spotřební daň nebo ekologická daň. Celé schéma dělení daní je znázorněno na obrázku 1 níže. (Kubátová, 2018)



Obrázek 1: Rozdělení daní (zdroj: vlastní zpracování dle Široký, 2018, s. 139; Vančurová, 2020, s. 17-18)

2 DEFINICE OSVČ

Zkratka OSVČ znamená osoba samostatně výdělečně činná. Jedná se osobu, která má příjem z podnikání nebo z jiné samostatně výdělečné činnosti. Mezi tyto příjmy zařazujeme příjmy ze živností; příjmy ze zemědělství, z lesního a vodního hospodářství; příjmy ze zisku u komplementářů komanditní společnosti; příjmy z podílů společníků veřejné obchodní společnosti; příjmy z jiného podnikání; příjmy znalců a tlumočnicků; příjmy z činnosti insolventního správce, příjmy z výkonu nezávislého podnikání a příjmy z užití anebo poskytnutí práv. (Ambrož, 2009, s. 46)

Živnost je „soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených živnostenským zákonem.“ (Kučerová 2020, s.3)

V České republice je živnostenské podnikání upraveno zákonem č. 455/1991 Sb. O živnostenském podnikání. Poplatník může podle §6 provozovat živnost po splnění všeobecných podmínek. Mezi tyto podmínky patří trestní bezúhonnost a plná svéprávnost. Trestní bezúhonnost je povinnou podmínkou, která nelze nahradit ustanovením odpovědného zástupce. Plnou svéprávností je myšlená plnoletost, která lze ovšem nahradit souhlasem zákonného zástupce. (Česko, 1991)

Rozlišujeme více druhů živností podle toho, jaké podmínky musí žadatel o založení živnosti splnit. Živnosti ohlašovací se věnují §19-25. A Pro získání živnostenského oprávnění k této živnosti stačí splnění podmínek, které předepisuje živnostenský zákon. Pro získání koncesované živnosti, které se věnují §26-27 musíme splnit také další zvláštní podmínky. Koncesi uděluje musí schválit a udělit orgán státní správy, kterým je většinou ministerstvo. (Česko, 1991)

Ohlašovací živnost se dále dělí na volnou, řemeslnou a vázanou. Pro získání oprávnění k živnosti volné stačí splnění všeobecných podmínek pro získání živnosti. Mezi tyto podmínky, jak již zmiňuji výše, patří plná svéprávnost a trestní bezúhonnost. Žadatel o tento druh živnosti nemusí dokládat žádnou odbornou způsobilost. (Štěpánová, 2007, s. 64-66)

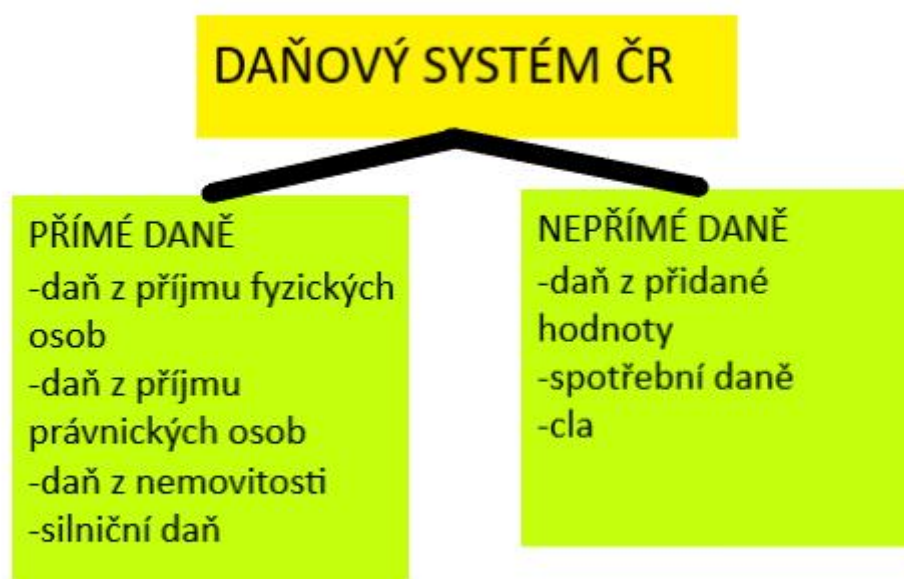
Pro získání živnostenského oprávnění k řemeslné živnosti musíme kromě všeobecných podmínek splnit také zvláštní podmínky. Těmito zvláštními podmínkami jsou odborná způsobilost popsána v §21-21 živnostenského zákona. Tato odborná způsobilost se dokládá např. výučním listem, maturitní zkouškou nebo řádným ukončením vysokoškolského

vzdělání. Seznam řemeslných živností je uveden v příloze č. 1 živnostenského zákona a patří mezi ně např. pekařství, kovářství, hodinářství, truhlářství, kominictví, hostinská činnost nebo kosmetické služby. (Česko, 1991)

U živnosti vázaných jsou podmínky podobné jako u živností řemeslných. Doklad o odborné způsobilosti jde však plně nahradit dokladem o vykonané praxi. (Štěpánová, 2007, s. 72) Seznam vázaných živností je uveden spolu s příslušnou požadovanou odbornou způsobilostí v příloze č.2 živnostenského zákona. Mezi tyto živnosti patří např. výroba nebezpečných chemických látek, oční optika, realitní zprostředkování, výkon zeměměřických činností, vodní záchranná služba nebo provozování autoškoly. (Česko, 1991)

3 DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR

Daňová soustava České republiky se skládá z daní přímých a nepřímých. Mezi přímé daně patří daň z příjmu fyzických osob, daň z příjmu právnických osob, daň z nemovitosti a silniční daň. Nepřímé daně jsou daň z přidané hodnoty a cla. Celý daňový systém je znázorněn na obrázku 2 níže. (financnisprava.cz)



Obrázek 2: Znázornění daňové soustavy České republiky (zdroj: vlastní zpracování dle financnisprava.cz)

3.1 Daň z příjmu fyzických osob

Daň z příjmu České republiky je upravena zákonem č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

3.1.1 Předmět daně

Předmět daně z příjmu fyzických osob ČR upravuje §3 zákona o daních z příjmů. Podle tohoto paragrafu jsou předmětem daně z příjmu fyzických osob příjmy ze závislé činnosti, příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z kapitálového majetku, příjmy z nájmu a ostatní příjmy. (Česko, 1992)

Předmětem daně naopak nejsou příjmy získané nabytím akcií, příjmy získané restitucí majetku, úvěry a zápůjčky a příjmy plynoucí z rozšíření společného jmění manželů nebo z majetkového vypořádání společného jmění manželů. (Česko, 1992)

3.1.2 Osvobození od daně

Od daně se podle §4 osvobozuje příjem z prodeje rodinného domu a přilehlého pozemku, pokud v něm měl prodávající trvalý pobyt minimálně 2 roky bezprostředně před prodejem nebo neměl trvalý pobyt 2 roky před prodejem, ale prostředky použije pro obstarání vlastního bydlení. (Česko, 1992)

Osvobozen je dále příjem z prodeje nemovitosti, pokud doba mezi nabytím nemovitosti a prodejem nemovitosti je delší než 10 let nebo není větší než 10 let, ale poplatník použije tento příjem pro obstarání vlastních bytových potřeb. (Česko, 1992)

Osvobozeným příjmem je příjem z prodeje hmotné movité věci, přičemž výjimku tvoří příjem z prodeje cenných papírů, motorového vozidla, pokud ho poplatník vlastnil dobu kratší než 1 rok, nebo movitá věc, která byla před méně než 5 lety zahrnuta do obchodního majetku. (Česko, 1992)

Od daně z příjmu je dále osvobozena přijatá náhrada újmy, plnění z pojištění, příjem ceny ze soutěže, dávky z nemocenského a důchodového pojištění, ze sociálního zabezpečení atd., dávky sociální podpory, hmotné nouze, dávky pro osoby se zdravotním postižením, dávky péčovské péče, dávky pro nezaopatřené děti atd., náhrady výdajů spojených s darováním krve, stipendium, příspěvek od odborové organizace, penze, invalidní penze, plnění poskytované v rámci dobrovolnické služby, plnění z vyživovací povinnosti, příspěvek poskytovaný fyzické osobě v rámci stavebního spoření, dotace od státu, obce nebo kraje, příjmy z úroků z přeplatků zaviněných správcem daně, kurzový zisk při směně peněz z účtu vedeného v cizí měně, příjem ve formě daňového bonusu, odměna, odchodné, důchod a starobní důchod. (Česko, 1992)

3.1.3 Základ daně

Základem daně je podle §5 částka získaná rozdílem příjmů a výdajů. Pokud má poplatník příjmy z více druhů příjmů, základem daně je součet základů daně z jednotlivých druhů příjmů. Pokud jsou výdaje větší než příjmy, je výsledek ztrátou. O ztrátu se snižuje souhrn základů daně. Do základu daně se nezahrnují příjmy od daně osvobozené. (Česko, 1992)

§6 je věnován dílčímu základu daně ze závislé činnosti. Od něj nelze odečíst žádné výdaje, nemůže tedy vzniknout ani daňová ztráta. Plátce této daně je označován „zaměstnavatel“ a poplatník jako „zaměstnanec“. (Česko, 1992)

Příjmům ze samostatné činnosti se věnuje §7. Mezi příjmy ze samostatné činnosti patří příjem ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství; příjem ze živnostenského podnikání; příjem z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění a podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku. Příjmem ze samostatné činnosti je dále příjem z užití nebo poskytnutí práv průmyslového vlastnictví a autorských práv, příjem z nájmu majetku zahrnutého do obchodního majetku a příjem z výkonu nezávislého povolání. (Česko, 1992)

Základem daně z příjmu ze samostatné činnosti jsou příjmy. Příjmy se snižují o výdaje vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení. Příjem autora za příspěvek do novin, časopisu, rozhlasu nebo televize je součástí daně vybírané srážkou podle zvláštní sazby, pokud úhrn těchto příjmů od jednoho plátce nepřesáhne 10 000 Kč v jednom kalendářním měsíci. (Česko, 1992)

Pokud poplatník neuplatní prokazatelné výdaje, může je uplatnit paušální sazbou, která je znázorněna v tabulce níže. Jedná se o 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1600000 Kč. Z příjmů ze živnostenského podnikání si lze odečíst 60%; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 1200000 Kč. 30 % z příjmů si podnikatel odečítá jako výdaje z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 600000 Kč. 40 % z příjmů si poplatník může odečíst jako výdaje z jiných příjmů ze samostatné činnosti; nejvýše lze však uplatnit výdaje do částky 800000 Kč. Paušálním odpočtem výdajů poplatník nahrazuje veškeré výdaje, které by měl. (Česko, 1992)

Tabulka 1: Procentuální výše výdajů v České republice (zdroj: vlastní zpracování dle Česko, 1992)

DRUH PŘÍJMU	PAUŠÁLNÍ VÝDAJE	MAXIMÁLNÍ ČÁSTKA VÝDAJŮ
zemědělská výroba, lesní a vodní hospodářství, živnostenské řemeslné podnikání	80%	1 600 000 Kč
živnostenské podnikání	60%	1 200 000 Kč

nájem	30%	600 000 Kč
jiné příjmy ze samostatné činnosti	40%	800 000 Kč

Dílčímu základu daně z kapitálového majetku se věnuje §8. Řadí se sem příjmy, které tvoří zvláštní základ daně zdaňovaný zvláštní sazbou. U těchto příjmů se neodčítají výdaje a patří sem např. podíly ze zisku, úroky z cenných papírů, podíly na zisku tichého společníka, výnosy z vkladů, úrokové příjmy atd. Dále sem patří také příjmy, které tvoří dílčí základ daně a snižují se o výdaje. Řadí se mezi ně např. úroky z úvěrů a zápůjček, plnění se svěřeneckého fondu nebo příjem z dluhopisu atd. (Česko, 1992)

Dílčímu základu daně z nájmu je věnován §9. Podobně jako u dílčího základu daně ze samostatné činnosti, i zde je základem daně rozdíl příjmů a výdajů. Poplatník má i zde možnost výběru mezi odpočtem skutečných výdajů a odpočtem procentuálních výdajů stanovených paušální sazbou. (Česko, 1992)

§10 je věnován ostatním příjmům. Zde jsou podobně jako u příjmů z kapitálového majetku řazeny i příjmy, které jsou součástí dílčího základu daně i příjmy, které se zdaňují zvláštní sazbou. Mezi příjmy tvořící dílčí základ daně patří např. příjem z příležitostného nájmu, příjem z příležitostných činností nebo příjem z bezúplatného převodu nemovistosti atd. Mezi příjmy, které se zdaňují zvláštní sazbou spadají např. podíly člena obchodní společnosti nebo výhry ze slosování.

3.1.4 Nezdánitelné části základu daně

Po odečtení výdajů si může poplatník dále odečíst nezdanitelné části základu daně, kterými se zabývá §15. (Česko, 1992)

Mezi nezdanitelné části základu daně patří bezúplatné plnění poskytnuté obcím, krajům, organizačním složkám států, právnickým osobám, které jsou pořadateli veřejných sbírek. Úhrná hodnota ve zdaňovacím období musí přesáhnout 2% z daňového základu a dosahuje minimální hodnoty 1 000 Kč. Patří sem také bezúplatná plnění na odstranění následku živelné pohromy, u kterých si poplatník může v úhrnu odečíst až 15% ze základu daně. (Česko, 1992)

Za jeden odběr krve si poplatník odečte jako nezdanitelnou část základu daně částku 3 000 Kč. Za odběr orgánu od žijícího dárce je nezdanitelná část základu daně 20 000 Kč a za odběr krvetvorných buněk se odečítá 20 000 Kč. (Česko, 1992)

Další nezdanitelnou částí základu daně je částka rovna zaplaceným úrokům z úvěru na financování bytových potřeb. Přičemž úhrná částka odečtených úroků ze všech úvěru nesmí překročit 150 000 Kč. (Česko, 1992)

Od základu daně lze jako nezdanitelnou část základu daně v úhrnu odečíst nejvíce 24 000 Kč zaplacených poplatníkem na penzijní připojištění nebo na doplňkové penzijní připojištění. Dále si může poplatník uplatnit jako nezdanitelnou část základu daně částku zaplacenou na životní pojištění, maximálně však 24 000 Kč. (Česko, 1992)

Odečíst lze také zaplacené členské příspěvky odborové organizaci. Zákonem je stanovena maximálně výše 1,5% zdanitelných příjmů, maximálně však 3 000 Kč. (Česko, 1992)

3.1.5 Odčitatelné položky

Položkami odčitatelnými od základu daně se zabývá §34. Od základu daně si může poplatník odečíst daňovou ztrátu a odpočet na podporu výzkumu a vývoje nebo podporu odborného vzdělávání. (Česko, 1992)

V rámci odpočtu na podporu vývoje a výzkumu si může poplatník odečíst odčitatelnou položku ve výši 100% výdajů vynaložených na podporu vývoje a výzkumu. Konkrétně se jedná o podporu experimentální a teoretické práce, projekční a konstrukční práce, výpočtů, návrhů technologií, výrobu vzorku nebo části projektu. Co se týče odpočtu na podporu odborného vzdělávání, odborným vzděláváním se rozumí vzdělávací činnost v rámci praktického vyučování v rámci středního vzdělávání nebo akreditovaného studijního programu v rámci vysoké školy. (Česko, 1992)

3.1.6 Sazba daně

Sazbě daně je věnován §16. Sazba daně je 15% pro část základu daně do 48násobku průměrné mzdy a 23% pro část základu daně přesahující 48násobek průměrné mzdy. (Česko, 1992)

Daň se počítá ze základu daně sníženého o nezdanitelné části základu daně a o odčitatelné položky od základu daně a zaokrouhleného na celá sta Kč dolů. (Česko, 1992)

Průměrnou mzdou se podle zákona o dani z příjmu §21g myslí průměrná mzda podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení. (Česko, 1992)

Průměrná mzda pro rok 2023 činí 40 324 Kč. (kurzy.cz)

3.1.7 Sleva na dani

Po výpočtu daně si poplatník může odečíst slevy na daní, kterým se věnuje §35 sleva na dani. Poplatníkům se daň snižuje o částku 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením a o částku 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením. (Česko, 1992)

Na základě §35 ba se poplatníkům vypočtená daň snižuje o základní slevu na poplatníka ve výši 30 840 Kč. (Česko, 1992)

Dále zákon umožňuje uplatnění slevy na manželku (nebo na manžela, dále jen na manželku) ve výši 24 840 Kč. Přičemž musí být splněny podmínky dané zákonem. Manželka žije s poplatníkem ve společné domácnosti a nemá vlastní příjmy, které by přesahovaly částku 68 000 Kč za zdaňovací období. Pokud má manželka nárok na ZTP/P průkaz částka 24 840 Kč se zvětšuje na dvojnásobek. (Česko, 1992)

Pokud je poplatník invalidní, má nárok na základní slevu na invaliditu. Její výše se odvíjí od stupně invalidity. Pro invaliditu prvního nebo druhého stupně činí základní sleva na invaliditu 2 520 Kč. Rozšířená sleva na invaliditu dosahuje částky 5 040 Kč a je určena pro poplatníky s invaliditou třetího stupně. Pokud má poplatník nárok na ZTP/P průkaz, může si uplatnit slevu na držitele ZTP/P průkazu ve výši 16 140 Kč. (Česko, 1992)

Studující poplatník si může odečíst také slevu na studenta ve výši 4 020 Kč. Za studenta se považuje poplatník, který se soustavně připravuje na budoucí povolání a je mladší 26 let, nebo mladší 28 let, jedná-li se o prezenční formu doktorského studia. (Česko, 1992)

Poplatník si mohou uplatnit také slevu na umístění dítěte ve výši prokazatelně vynaložených výdajů na umístění dítěte v zařízení pro předškolní vzdělávání. Vyživované dítě však musí žít s poplatníkem ve společné domácnosti. Za každé dítě lze uplatnit slevu maximálně do výše minimální mzdy. (Česko, 1992)

Minimální mzda pro účely daně z příjmu podle §21g je měsíční sazba minimální mzdy účinná k prvnímu dni zdaňovacího období. (Česko, 1992)

Minimální mzda platná k 1.lednu 2023 činí 17 300 Kč. (mpsv.cz)

3.1.8 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodněním se zabývá §35 c. V rámci něj si poplatník uplatňuje slevu na vyživované děti. U prvního dítěte se jedná o částku 15 204 Kč, u druhého částka činí

22 320 Kč a u třetího a každého dalšího dosahuje výše 27 840 Kč.-slevu na dani si může poplatník odečíst od daně. Pokud je dítěti přiznán nárok na ZTP/ průkaz tyto částky se zvyšují na dvojnásobek. (Česko, 1992)

Pokud je tato slevy vyšší než daň o minimálně 100 Kč, může poplatník požádat správce daně o vyplacení tohoto daňového bonusu jako přeplatku na dani. (Česko, 1992)

Vyživovaným dítětem se pro účely zákona o dani z příjmu rozumí dítě vlastní, osvojené, dítě v péči nahrazující péči rodičů apod. Toto dítě musí být buď nezletilé nebo zletilé dítě až do 26 let věku, které se soustavně připravuje na budoucí povolání nebo mu zdravotní stav neumožňuje vykonávat soustavnou výdělečnou činnost. (Česko, 1992)

3.1.9 Správa daně

Daňové přiznání podává podle §38g každý poplatník, jehož zdanitelné příjmy v daném zdaňovacím období překročí 50 000 Kč. Daňové přiznání musí podat také poplatník, jehož zdanitelné příjmy nedosáhly 50 000 Kč, pokud vykazuje daňovou ztrátu. Daňové přiznání se podává nejpozději 3 měsíce po uplynutí zdaňovacího období. (Česko, 1992)

Podle §38a nemusí zálohy na daň platit poplatník jehož daňová povinnost nepřesáhla 30 000 Kč. Poplatník, jehož daňová povinnost v minulém zdaňovacím období přesáhla 30 000 Kč a nepřesáhla 150 000 Kč, má povinnost platit zálohy 2krát za zdaňovací období vždy ve výši 40% poslední známé daňové povinnosti. Pokud poplatníkova daňová povinnost přesáhla 150 000 Kč, poplatník musí platit zálohy 4krát za zdaňovací období a to vždy ve výši 1/4 poslední známé daňové povinnosti. (Česko, 1992)

4 DAŇOVÁ SOUSTAVA SLOVENSKA

Daňová soustava Slovenska se skládá z daní přímých a nepřímých. Přímé daně se dále člení na daně důchodové a majetkové. Mezi důchodové daně patří daň ze zisku korporací nebo osobní důchodová daň. Majetkovou daní je daň z nemovitosti. Mezi nepřímé daně patří daň z přidané hodnoty a spotřební daň. Pro účely této práce budeme posuzovat pouze osobní důchodovou daň. Daňová soustava Slovenska je znázorněna na obrázku 3 níže. (Simonidesová, 2018, s. 184)



Obrázek 3: Znázornění daňové soustavy Slovenska (zdroj: vlastní zpracování dle Simonidesová, 2018, s. 184)

4.1 Daň z příjmu

Daň z příjmu Slovenska je upravena zákonem č. 595/2003 Z. z, o dani z příjmů.

4.1.1 Předmět daně

Předmětu daně z příjmu fyzických osob je věnován §3. Podle něj jsou předmětem daně příjmy ze závislé činnosti; příjmy z podnikání, z jiné samostatné činnosti, z pronájmu a z použití díla a uměleckého výkonu; příjmy z kapitálového majetku; ostatní příjmy a podíl na zisku. Do předmětu daně naopak nepatří dar a dědictví, úvěr a půjčka nebo DPH zahrnutá v ceně zboží nebo služby, u plátce DPH. (Slovensko, 2003)

Příjmy z podnikání jsou podle §6 příjmy z polního, lesního a vodního hospodářství, příjmy z živnosti; příjmy z podnikání vykonávaného podle zvláštních předpisů a příjmy společníků z veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti. Mezi příjmy z jiné samostatné činnosti patří příjmy z vytvoření díla a z podání uměleckého výkonu, příjmy z činnosti, která není ani živnost ani podnikání, příjmy příjmy znalců a tlumočnicků, příjmy z činnosti zprostředkovatelů a příjmy z činnosti sportovce a sportovního odborníka. Příjmy z podnikání nebo z jiné samostatné činnosti jsou také příjmy z nakládání s obchodním majetkem, úroky z peněžních prostředků na běžných účtech, příjmy z prodeje podniku nebo jeho části nebo výše odpuštěného dluhu nebo jeho části u dlužníka, který je důsledkem nakládání s obchodním majetkem. (Slovensko, 2003)

4.1.2 Osvobození od daně

Příjmy osvobozené od daně jsou definovány v §9. Podle něj je od daně osvobozený příjem z prodeje nemovitosti, a to po uplynutí 5 let ode dne její nabytí nebo vyřazení z obchodního majetku, pokud byla zahrnuta do obchodního majetku; příjem z prodeje nemovitosti nabyté děděním; příjem z prodeje movité věci kromě příjmu z movité věci, která byla součástí obchodního majetku, a to do 5 roků od vyřazení z obchodního majetku, za movitou věc se za tímto účelem nepovažuje cenný papír; příjem přijatý v rámci vyživovací povinnosti; příjem získaný nabytím vlastnického práva k bytu jako náhrady za uvolněný byt; příjem z prodeje cenných papírů, pokud uplynul jeden rok od jejich nabytí a příjem z prodeje nemovitosti, pokud uplynulo pět let od jejího nabytí. (Slovensko, 2003)

Od daně jsou osvobozeny i dávky, podpory a služby ze zdravotního a sociálního pojištění, důchody; dávky a příspěvky na zabezpečení základních životních podmínek a hmotné nouze, sociální služby a státní dávky; příplatek k náhradě příjmu, nemocenská, ošetrovné, peněžitá pomoc v mateřství, důchod, příplatek za výkon soudce a prokurátora; jednorázový příspěvek za výkon mimořádné služby, motivační příspěvek, náhrada cestovného,

jednorázové odškodnění pozůstalých; výsluhové dávky a dávky příslušníkům ozbrojených sil, ozbrojených sborů, Národního bezpečnostního úřadu, Hasičského a záchranného sboru, členům hasičských jednotek; plnění z pojištění osob; přijaté náhrady škod a náhrady nemajetkové újmy, plnění poskytnuté na odstranění nebo zmírnění mimořádné události; stipendium; úroky z přeplatku na dani způsobeného správcem daně; výhry v loterii a jiných podobných hrách a ceny nebo výhry v hodnotě nepřevyšující 350 eur za výhru nebo cenu (pokud cena nebo výhra tuto sumu přesáhne, do základu daně se počítá jen částka převyšující tuto sumu). (Slovensko, 2003)

Spadají sem veřejné soutěže, soutěže, kde je okruh soutěžících omezen podmínkami nebo jsou soutěžící vybráni pořadatelem, výhra z reklamní soutěže nebo z losování, cena ze sportovní soutěže; daňový bonus (suma daňového zvýhodnění na vyživované dítě); příjem z prodeje podílového listu do výše aktuální hodnoty podílového listu; náhrada za vyvlastnění budovy nebo pozemku ve veřejném zájmu; prostředky z grantů na základě mezinárodních smluv; zaměstnanecká prémie (suma vyplacená zaměstnancovi); plnění poskytované dobrovolníkovi; finanční příspěvek, odškodnění pozůstalých; peněžní i nepeněžní plnění poskytované při udělování státních cen, vyznamenání a titulů a odměn sportovních reprezentantů. (Slovensko, 2003)

4.1.3 Základ daně

Základu daně je věnován §4. Základem daně je součet základů daně podle, snížený o náklady a nezdanitelné části základu daně. Základ daně se dále snižuje o daňovou ztrátu. (Slovensko, 2003)

Při zjišťování základu daně nebo daňové ztráty se postupuje podle §17. U poplatníka, který vede daňovou evidenci nebo účtuje v soustavě jednoduchého účetnictví se vychází z rozdílů mezi příjmy a výdaji. U poplatníka, který účtuje v soustavě podvojného účetnictví je základem daně výsledek hospodaření. (Slovensko, 2003)

Příčemž výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji při zjišťování základu daně se zvýší o částky, které nejde zařadit mezi daňově uznatelné výdaje. Upraví se také o sumy, které nejsou součástí výsledku hospodaření, ale do základu daně se zahrnují. Dále se upraví o sumy, které jsou součástí výsledku hospodaření, ale do základu daně se nepočítají. Při zjišťování daňové ztráty se postupuje stejně jako při zjišťování základu daně. (Slovensko, 2003)

Pokud poplatník neuplatní prokazatelné daňové výdaje, může uplatnit výdaje ve výši 60% příjmů, nejvíce však 20 000 eur. V sumách těchto výdajů jsou zahrnuté veškeré výdaje, kromě zaplaceného pojistného a příspěvků, který je podnikatel povinen platit, toto pojistné a příspěvky si může podnikatel uplatnit v prokazatelné výši. (Slovensko, 2003)

U poplatníka, který má příjmy z podnikání se daňový základ určuje vždy za kalendářní rok. (Slovensko, 2003)

Všechny výpočty podle zákona o dani z příjmu se vypočítávají s přesností na dvě desetinná místa, přičemž se druhé desetinné místo zaokrouhluje. (Slovensko, 2003)

4.1.4 Nezdanitelné části základu daně

Nezdanitelné části základu daně jsou popsány v §11. Základ daně zjištěný součtem příjmů se snižuje o nezdanitelné části základu daně. (Slovensko, 2003)

Pokud poplatník ve zdaňovacím období dosáhne základu daně, který je rovný nebo nižší jako 92,8násobek životního minima platného k 1.lednu daného zdaňovacího období, nezdanitelná část základu daně ročně je rovna 21,0násobku životního minima. Pokud je jeho základ daně vyšší jako 92,8násobek životního minima, nezdanitelná část základu daně odpovídá rozdílu 44,2násobku životního minima a jedné čtvrtiny základu daně. Pokud je tato suma menší než nula, nezdanitelná část základu daně je rovna nule. Toto neplatí pokud poplatník na začátku zdaňovacího období pobírá starobní důchod, předčasný starobní důchod, výsluhový důchod. Pokud je suma důchodu ale nižší než suma nezdanitelného základu daně, základ daně se snižuje o rozdíl nezdanitelné části daně a důchodu. (Slovensko, 2003)

Poplatník si může odečíst také nezdanitelnou část základu daně na manželku. Pokud je poplatníkův základ daně nižší nebo roven 176,8násobku životního minima a jeho manželka (manžel) žije s poplatníkem v jedné domácnosti. Pokud manželka nemá vlastní příjem, nezdanitelná část základu daně ročně na manželku odpovídá 19,2násobku životního minima. Pokud manželka má vlastní příjem, který nepřesahuje 19,2násobku životního minima, nezdanitelná část základu daně je rozdíl mezi sumou odpovídající 19,2násobku životního minima a vlastním příjmem manželky. Pokud manželka má vlastní příjem přesahující 19,2násobek životního minima, nezdanitelná část základu daně ročně na manželku je rovna nule. (Slovensko, 2003)

Pokud je příjem poplatníka vyšší než 176,8násobek životního minima a manželka v tomto zdaňovacím období nemá vlastní příjem, nezdanitelná část základu daně ročně na manželku je rovna rozdílu 63,4násobku platného životního minima a 1/4 základu daně tohoto poplatníka. Pokud je tato suma nižší než nula, nezdanitelná část základu daně je nula. Pokud manželka má vlastní příjem, nezdanitelná část základu daně na manželku odpovídá rozdílu 63,4násobku platného životního minima a 1/4 základu daně tohoto poplatníka sníženého o vlastní příjem manželky. Pokud je tato suma nižší než nula, nezdanitelná část základu daně je nula. (Slovensko, 2003)

U nezdanitelné části na manželku musí manželka vždy splňovat podmínky dané zákonem. Manželka musí žít s poplatníkem v jedné domácnosti. Navíc musí platit, že se manželka starala se o nezletilé dítě, které žije s poplatníkem v jedné domácnosti nebo pobírala peněžité příspěvek na opatrovnictví nebo byla zařazena mezi uchazeče o zaměstnání nebo má zdravotní postižení a nebo má těžké zdravotní postižení. (Slovensko, 2003)

Životní minimum Slovenska činí 234,42 eur. (employment.gov.sk)

4.1.5 Odpočet daňové ztráty a odpočet na výzkum a vývoj

Podle §30 si poplatník může od základu daně odečíst odpočet daňové ztráty. Podle §30 si může poplatník odečíst také odpočet výdajů na vývoj a výzkum. V rámci něj si poplatník může od základu daně sníženého o odpočet daňové ztráty při realizaci projektu na podporu výzkumu a vývoje odečíst 100% výdajů vynaložených na výzkum a vývoj. (Slovensko, 2003)

4.1.6 Sazba daně

Sazbou daně se zabývá §15. Pro fyzickou osobu je sazba daně 19% z části základu daně, která nepřesáhne 176,8násobek životního minima a 25% z části základu daně, která přesáhne 176,8násobek životního minima. (Slovensko, 2003)

4.1.7 Daňový bonus

Poplatník, který má příjmy si může podle §33 uplatnit daňový bonus na každé vyživované dítě, které žije s poplatníkem v jedné domácnosti. Suma o kterou se snižuje daň je 50 eur měsíčně, pokud dítě dovršilo 15 let a 100 eur měsíčně, pokud dítě nedovršilo 15 let, a to naposledy v měsíce, ve kterém toto dítě dovršilo 15 let. Přičemž za vyživované dítě se považuje vlastní dítě, osvojené dítě, dítě převzané do opatrovnictví na základě rozhodnutí

příslušného orgánu nebo dítě druhého z manželů. Za vyživované dítě se považuje i plnoleté nezaopatřené dítě. Pokud dítě vyživuje v domácnosti více poplatníků, slevu si uplatní vždy jeden z nich. Daňový bonus se možno uplatnit jen do výše určené procentem ze základu daně. Maximální výše daňového bonusu v procentech je zozorněna v tabulce 2 níže. Daňový bonus je možné uplatnit pouze do výšky vypočítané daně. Pokud je bonus vyšší než vypočítaná daň, může poplatník požádat o vrácení tohoto rozdílu jako o přeplatku na dani. Pokud dojde v průběhu zdaňovacího období ke změně v počtu vyživovaných dětí, na které se bonus uplatňuje, nárok na daňový bonus se vypočítá jako souhrn nároků na daňový bonus v poměrné výši odpovídajících počtu měsíců, ve kterých poplatník vyživoval příslušný počet dětí. (Slovensko, 2003)

Tabulka 2: Maximální výše daňového bonusu Slovenska (zdroj: vlastní zpracování dle Slovensko, 2003)

POČET VYŽIVOVANÝCH DĚTÍ	PROCENTUÁLNÍ LIMIT ZÁKLADU DANĚ
1	20%
2	27%
3	34%
4	41%
5	48%
6 a více	55%

Podle §33a si poplatník může od daně odečíst daňový bonus na zaplacené úroky. Poplatník má nárok na daňový bonus na zaplacené úroky z úvěru na bydlení, na základě smlouvy o úvěru na bydlení, nejvíce do 50 000 eur na jednu nemovitost na bydlení, kterou je byt nebo rodinný dům. Poplatník však musí splnit podmínky daně zákonem. Poplatník ma nejméně 18 a nejvíce 35 let v den podání žádosti o tento úvěr. Jeho průměrný měsíční příjem za kalendářní rok, který předcházel roku, ve kterém byla uzavřena smlouva o úvěru na bydlení, musí být menší než 1,3násobek průměrného příjmu Slovenska zjištěného Statistickým úřadem Slovenska za tentýž rok. Pokud poplatník splní tyto podmínky, daňovým bonusem je suma ve výšce 50% ze zaplacených úroků v příslušném zdaňovacím období, nejvíce však 400 eur za rok. Pokud je poplatník spoludlužníkem (ve smlouvě je

jako dlužník napsán on a další osoba nebo další osoby), má daňový bonus specifické podmínky a má na něj nárok jen jeden z dlužníků. Nárok na daňový bonus na zaplacené úroky vzniká na dobu 5 po sobě následujících let a začíná v měsíci, ve kterém začíná úročení úvěru. O sumu daňového bonusu se snižuje daň, která je nejdříve snížena o daňový bonus na děti. Daňový bonus se uplatňuje jen do výše vypočtené daně, pokud je daňový bonus vyšší než daň, může poplatník požádat správce daně o vrácení daňového bonusu jako přeplatku na dani. (Slovensko, 2003)

Průměrná mzda na Slovensku činí 1 177 eur. (poradnuk.com.ua)

4.1.8 Správa daně

Podle §32 je daňové přiznání povinný podat každý poplatník, jehož příjmy přesáhnou 50% z 92,8násobku životního minima nebo pokud příjmy nedosáhly této výše ale vykazuje ztrátu. Daňové přiznání může podat i poplatník, který nemá povinnost ho podávat. (Slovensko, 2003)

Poplatník má povinnost v daňovém přiznání uvést kromě výpočtu daňové povinnosti i zákonem dané osobní údaje, kterými jsou příjmení, jméno, titul, rodné číslo a adresa trvalého pobytu. V daňovém přiznání musí poplatník uvést také osobní údaje osob, na které poplatník uplatňuje snížení daně a osobní údaje vyživovaných dětí. Poplatník může v daňovém přiznání uvést také telefonní číslo a e-mailovou adresu a správce daně je povinnen tyto údaje zpracovat. (Slovensko, 2003)

Podle §49 se daňové přiznání se podává do třech kalendářních měsíců po uplynutí zdaňovacího období. (Slovensko, 2003)

Podle §34 zálohy na daň platí poplatník, jehož daň v minulém daňovém období přesáhla 5 000 eur. Období, kdy se zálohy musí platit, začíná dnem následujícím po posledním dni, kdy je možné podat daňové přiznání za předcházející zdaňovací období a končí dnem, kdy končí lhůta pro podání daňového přiznání běžného období. (Slovensko, 2003)

Poplatník, jehož daňová povinnost za předcházející kalendářní rok přesáhla 5 000 eur a zároveň nepřesáhla 16 600 eur, platí zálohy 4krát ročně. Každá záloha je ve výši 1/4 daňové povinnosti za předcházející zdaňovací období. Zálohy jsou splatné vždy k poslednímu dni kalendářního čtvrtletí. (Slovensko, 2003)

Poplatník, jehož poslední daňová povinnost přesáhla 16 600 eur, má povinnost platit zálohy 12krát ročně. Každá záloha dosahuje výši 1/12 poslední známé daňové povinnosti a je splatná k poslednímu dni každého kalendářního měsíce. (Slovensko, 2003)

Správce daně musí poplatníkovi vrátit zaplacené zálohy do 30 dnů od podání žádosti v případě, že poplatníkovi nezvznikla povinnost platit zálohy nebo na zálohách odvedl více než byla jeho daňová povinnost. (Slovensko, 2003)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 VÝPOČET DANĚ MODELOVÉHO PŘÍKLADU PODNIKATELE A

Příjmy podnikatelů u modelových příkladů jsou voleny v podobné výši. Příjmy jsou vybrány tak, aby se pohybovaly okolo průměrné mzdy.

5.1 Představení podnikatele A

Podnikatel A má 23 let. Je studentem vysoké školy magisterského studia. Přivydělává si jako fotograf. Má tedy otevřenou volnou živnost v oboru Fotografické služby. Jeho příjmy z této činnosti za rok 2023 dosáhly výše 423 252 Kč. Jeho výdaje na dosažení a udržení zisku činily 103 895 Kč. Podnikatel A zaplatil na Slovensku odvodech na sociální a zdravotní pojištění v roce 2023 částku 3425,88 eur (vzhledem k nízkému vyměřovacímu základu pro platbu sociálního a zdravotního pojištění, platí tuto výši, která je rovna minimálním povinným zálohám pro rok 2023 na Slovensku (podnikajte.sk)). Podnikatel nemá žádné zaměstnance a vede daňovou evidenci. Podnikatel v roce 2023 získal v rámci studia stipendium, které v úhrnu za rok 2023 dosahovalo výše 2023. Podnikatel získal výhru ve vědomostní soutěži ve výši 3 000 Kč. Podnikatel má od roku 2020 uzavřený hypoteční úvěr na byt, ve kterém bydlí. V roce 2020 začal podnikání a předtím neměl žádné příjmy. V roce 2023 zaplatil na úrocích k tomuto úvěru 43 674 Kč. K úvěru má uzavřené i životní pojištění, které splňuje podmínky dané zákonem, v roce 2023 na něm zaplatil v úhrnu 24 000 Kč. Podnikatel je svobodný a nemá žádné děti.

5.2 Výpočet daně v České republice

V této kapitole je vypočítána daň v České republice u podnikatele A.

5.2.1 Základ daně

Podnikatel, jak je uvedeno výše, má příjmy z podnikání ve výši 423 252 Kč. Příjem ve formě stipendia patří v České republice mezi příjmy osvobozené od daně, tudíž se do základu daně nezapočítává. Podobně je tomu i u výhry ve vědomostní soutěži, která taktéž patří mezi příjmy osvobozené od daně z příjmu fyzických osob. Mezi zdanitelné příjmy se řadí tedy pouze příjem z podnikání ve výši 423 252 Kč.

Od tohoto příjmu se následně odečtou výdaje. Česká legislativa umožňuje volbu mezi uplatněním výdajů ve skutečné výši mezi uplatněním výdajů ve výši procentuální. Skutečné výdaje podnikatele A, zjištěné pomocí daňové evidence, činí 103 895 Kč. Pro paušální odpočet výdajů bude podnikatel A uplatňovat výdaje ve výši 60% z příjmů.

Tento odpočet je stanoven, jak je uvedeno v teoretické části, pro živnostenské podnikání. Spadá sem tedy i podnikatel A. Uplatněním 60% na příjmy se zjistí výdaje, které si může poplatník odečíst paušálním odpočtem. Tyto výdaje dosahují výše 253 951,2 Kč.

Při zjišťování základu daně odpočtem skutečných výdajů, se odečtou od příjmu ve výši 423 252 Kč výdaje ve výši 103 895 Kč. Takto se zjistí základ daně ve výši 319 357 Kč. Pokud bude podnikatel A uplatňovat výdaje v procentuální výši, odečte od příjmů ve výši 423 252 Kč výdaje ve výši 253 951,2 Kč. Tímto rozdílem se zjistí daňový základ ve výši 169 300,8 Kč. V rámci daňové optimalizace je pro podnikatele A výhodné mít, co možná nejnižší daňový základ. U procentuálního odpočtu výdajů je daňový základ nižší než u odpočtu skutečných výdajů. Z toho důvodu bude poplatník uplatňovat výdaje v procentuální výši. Znázornění výpočtu základu daně pomocí skutečných i procentuálních výdajů je znázorněno v tabulce 3 níže.

Tabulka 3: Výpočet základu daně v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování)

	Příjmy	Výdaje	ZD
VÝPOČET ZD SE SKUTEČNÝMI VÝDAJI	423 252 Kč	103 895 Kč	319 357 Kč
VÝPOČET ZD S PROCENTUÁLNÍMI VÝDAJI	423 252 Kč	253 951,2 Kč	169 300 Kč

Od základu daně se odečtou nezdanitelné části základu daně. Zákon o dani z příjmu České republiky umožňuje odpočet úroků z úvěru na bydlení na financování vlastních bytových potřeb až do výše 150 000 Kč ročně. Podnikatel A si může tedy odečíst nezdanitelnou část základu daně ve výši úroků z hypotečního úvěru, tedy ve výši 43 674 Kč.

Jako další nezdanitelnou část základu daně si podnikatel A může uplatnit také úhrn zaplacených částek na životní pojištění do maximální výše 24 000 Kč ročně. Součtem úroků z hypotečního úvěru ve výši 43 674 Kč a životního pojištění ve výši 24 000 Kč, podnikatel A zjistí úhrn nezdanitelných částí základu daně ve výši 67 674 Kč. Tento výpočet je znázorněn v tabulce 4 níže.

Tabulka 4: Souhrn nezdanitelných částí základu daně v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování)

Úroky z hypotečního úvěru	43 674 Kč
----------------------------------	-----------

Životní pojištění	24 000 Kč
Souhrn nezdaniitelných částí ZD	67 674 Kč

Odečtením nezdaniitelných částí základu daně vznikne základ daně upravený o nezdaniitelné části základu daně. Podnikatel A si může od základu daně ve výši 169 300,8 Kč odečíst nezdaniitelné části základu daně ve výši 67 674 Kč a zjistí tak daňový základ snížený o nezdaniitelné části základu daně ve výši 101 626,8 Kč. Tento výpočet sníženého základu daně je znázorněn v tabulce 5 níže.

Tabulka 5: Snížený základ daně v ČR u poplatníka A (zdroj: vlastní zpracování)

Základ daně	169 300,8 Kč
Souhrn nezdaniitelných částí ZD	67 674 Kč
Snížený základ daně	101 626,8 Kč

5.2.2 Daňová povinnost

Pro výpočet daně se musí základ daně zaokrouhlit na celá sta Kč dolů. Zaokrouhlením základu daně podnikatele A ve výši 101 626,8 Kč vznikne zaokrouhledený daňový základ ve výši 101 600 Kč.

Sazba daně z příjmu fyzických osob v České republice činí 15% pro příjmy, které jsou menší než 48násobek průměrné mzdy. Průměrná mzda pro rok 2023 činí 40 324 Kč. 48násobek průměrné mzdy je tedy 1 935 552 Kč. Sazbou 15% se tedy zdaňují příjmy nižší než 1 935 552 Kč. Sem spadají tedy i příjmy podnikatele A. Uplatněním sazby 15% na příjmy podnikatele A ve výši 101 600 Kč, se zjistí daň ve výši 15 240 Kč. Výpočet daně je znázorněn v tabulce 6 níže.

Tabulka 6: Výpočet daně z příjmu v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování)

Snížený základ daně	101 626,8 Kč
Zaokrouhlený základ daně	101 600 Kč
Daň (15%)	15 240 Kč

Od daně se dále odečítají slevy na dani. Každý poplatník si odečítá základní slevu na poplatníka ve výši 30 840 Kč. Odpočtem této slevy od daně ve výši 15 240 Kč poplatník zjistí výslednou daň ve výši 0 Kč. Podnikatel A má však nárok také na slevu

na studenta ve výši 4 020 Kč. Po odpočtu této slevy se u tohoto poplatníka však nic nemění a daň zůstává 0 Kč. Výpočet daně po slevách u podnikatele A je znázorněn v tabulce 7 níže.

Tabulka 7: Daň po slevách v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování)

Daň	15 240 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Daň po slevě na poplatníka	0 Kč
Sleva na studenta	4 020 Kč
Daň po slevě na studenta	0 Kč

Podnikatel A nemá žádné děti, tudíž nemá nárok na žádný daňový bonus v České republice. Konečná daň u tohoto podnikatele tedy zůstává 0 Kč.

5.3 Výpočet daně na Slovensku

Při výpočtech v této práci bude pro převod Kč na eura použit průměrný kurz od ČNB za 1.čtvrtletí roku 2023. Podle tohoto kurzu je 1 euro 23,7850 Kč. (kurzy.cz)

5.3.1 Základ daně

Podnikatel A dosahuje příjmu z podnikání ve výši 17 794,91 eur (423 252 Kč; 1 euro=23,7850 Kč). Příjem ve formě stipendia patří podobně jako v České republice i na Slovensku mezi příjmy osvobozené od daně, do základu daně se tedy nezapočítává. Stejně je tomu i u výhry ve vědomostní soutěži, která se také řadí mezi příjmy osvobozené od daně z příjmu fyzických osob. Zdanitelným příjmem bude tedy pouze příjem z podnikání ve výši 17 794,91 eur.

Od tohoto příjmu se následně odečtou výdaje. Poplatník na Slovensku si může, podobně jako v České republice vybrat mezi uplatněním výdajů ve skutečné výši a mezi uplatněním výdajů v procentuální výši. Skutečné výdaje podnikatele A, zjištěné pomocí daňové evidence, činí 4 368,09 eur (103 895 Kč; 1 euro = 23,7850 Kč). Na Slovensku mezi daňově uznatelné výdaje patří na rozdíl od České republiky také odvody na sociální a zdravotní pojištění. Ke skutečným výdajům ve výši 4 368,09 eur si tedy podnikatel A přičte navíc také souhrn zaplacených odvodů na sociální a zdravotní pojištění ve výši 3 425,88 eur (81 485 Kč; 1 euro = 23,7850 Kč) a zjistí tak celkové skutečné výdaje ve výši 7 793,97 eur.

Pro paušální odpočet výdajů bude podnikatel A uplatňovat výdaje ve výši 60% z příjmů. Do těchto paušálních výdajů nejsou zahrnuty odvody na sociální a zdravotní pojištění, které si může podnikatel odečíst ve skutečné výši. Výdaje, vypočtené procentuálně ve výši 60% z příjmu ve výši 17 794,91 eur, činí 10 676,95 eur. K těmto výdajům se přičte úhrn odvodů zaplacených na sociálním a zdravotním pojištění ve výši 3 425,88 eur a zjistí se celkové procentuální výdaje ve výši 14 102,83 eur.

Při zjišťování základu daně odpočtem skutečných výdajů, odečteme od příjmu ve výši 17 794,91 eur výdaje ve výši 7 793,97 eur. Takto poplatník zjistí základ daně ve výši 10 000,94 eur. Při uplatnění procentuálního odpočtu výdajů se odečte od příjmů ve výši 17 794,91 eur výdaje ve výši 14 102,83 eur. Tímto výpočtem se zjistí daňový základ ve výši 3 692,08 eur. Pro podnikatele je nejvýhodnější mít daňový základ, co nejnižší. Podnikatel A bude tedy na Slovensku uplatňovat odpočet výdajů procentuální výši, protože je to výhodnější. Celý výpočet základu daně je znázorněn v tabulce 8 níže.

Tabulka 8: Výpočet základu daně na Slovensku u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování)

	Výpočet se skutečnými výdaji	Výpočet s procentuálními výdaji
Příjmy	17 794,91 eur	17 794,91 eur
Výdaje	4 368,09 eur	10 676,95 eur
Odvody na sociální a zdravotní pojištění	3 425,88 eur	3 425,88 eur
Výdaje celkem	7 793,97 eur	14 102,83 eur
Základ daně	10 000,94 eur	3 692,08 eur

Po výpočtu základu daně si může podnikatel na Slovensku odečíst nezdanitelné části základu daně. Podnikatel A má nárok na nezdanitelnou část základu daně na poplatníka. Pokud je základ daně nižší než 92,8 násobek životního minima, nezdanitelná část na poplatníka je rovna 21,0 násobku životního minima. Životní minimum Slovenska je, jak je uvedeno v teoretické části, 234,42 eur. Pokud je tedy základ daně nižší než 21 754,18 eur, nezdanitelná část na poplatníka je rovna částce 4 922,82 eur. Pokud se odečte tato nezdanitelnou část základu daně od základu daně ve výši 3 692,08 eur, zjistí se

snížený základ daně ve výši 0 eur. Celý výpočet takto sníženého základu daně je znázorněn v tabulce 9 níže.

Tabulka 9: Snížený základ daně na Slovensku u poplatníka A (zdroj: vlastní zpracování)

Základ daně	3 692,08 eur
Nezdanitelná část základu daně na poplatníka	4 922,82 eur
Snížený základ daně	0 eur

5.3.2 Daňová povinnost

Součinem základu daně a příslušné sazby se vypočte daň. Na Slovensku je sazba daně z příjmu podnikatelů se základem daně nižším než 176,8 násobek životního minima 19%. Životní minimum je, jak uvádím výše, 234,42 eur. Sazba 19% platí tedy pro základ daně menší než 41 447,05 eur. Podnikatel A má základ daně 0 eur. Uplatněním sazby 19% na tento základ daně se zjistí daň 0 eur.

Podnikatel A si může uplatnit daňový bonus na zaplacené úroky z úvěru na bydlení. Podnikatel A zaplatil na úrocích v roce 2023 částku 186,31 eur. Pro uplatnění tohoto bonusu však musí podnikatel splnit podmínky dané zákonem. V den podání žádosti o úvěr musí mít nejméně 18 a nejvíce 35 let. Podnikatel měl v době poskytnutí úvěru 20 let, tuto podmínku tedy splňuje. V roce bezprostředně předcházejícím roku, ve kterém byl úvěr poskytnut, musí mít podnikatel příjmy nižší než je 1,3 násobek průměrné mzdy. Tuto podmínku podnikatel A taktéž splňuje, protože v roce předcházejícím před rokem, ve kterém byl úvěr uzavřen (v roce 2019) neměl žádné příjmy. Podnikatel A splnil tedy všechny podmínky pro uplatnění daňového bonusu na zaplacené úroky z hypotečního úvěru. Daňovým bonusem je 50% ze sumy zaplacených úroků na bydlení v daném roce, nejvíce však 400 eur ročně. Podnikatel A zaplatil v roce 2023 na úrocích 186,31 eur, daňový bonus uplatňuje tedy ve výši 93,16 eur, který mu bude vyplacen jako přeplatek na dani. Výpočet výsledné daně je znázorněn v tabulce 10 níže.

Tabulka 10: Výpočet výsledné daňové povinnosti na Slovensku u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování)

Základ daně	0 eur
--------------------	-------

Daň (19%)	0 eur
Daňový bonus na zaplacené úroky	93,16 eur
Výsledná daňová povinnost	Bonus 93,16 eur

5.4 Porovnání zatížení podnikatele A v ČR a na Slovensku

System výpočtu daně z příjmu u podnikatelů v ČR i na Slovensku je rozdílný. Z výpočtů plyne, že pro podnikatele A je výhodnější zdanění na Slovensku. Slovensko totiž nabízí daňový bonus na zaplacené úroky z úvěru na bydlení. Česká legislativa taktéž umožňuje zvýhodnění pro podnikatele s úvěrem na bydlení, jenom ne formou daňového bonusu, ale formou nezdanitelné části základu daně. Na tuto nezdanitelnou část základu daně je navíc snadnější dosáhnout než na daňový bonus na zaplacené úroky na Slovensku, který svými přísnými podmínkami výrazněji zužuje okruh podnikatelů, kteří si jej mohou uplatnit.

Co se týče výpočtu základu daně, hlavním rozdílem je, že slovenský zákon řadí mezi daňově uznatelné výdaje také odvody na sociální pojištění. Tyto odvody navíc nejsou zahrnuty do procentuálního odpočtu výdajů. Z tohoto důvodu je daňový základ nižší u zdanění na Slovensku než v České republice.

Zatímco na Slovensku si může poplatník odečíst od základu daně nezdanitelnou část na poplatníka, český zákon nabízí odpočet ve formě slevy na poplatníka až od vypočtené daně. Česká legislativa na rozdíl od slovenské ale nabízí odpočet nezdanitelné části základu daně na životní pojištění, které si podnikatel na Slovensku odečíst nemůže.

Pokud porovnááme sazbu daně, v České republice je sazba nižší než na Slovensku. V České republice podnikatel A zdaňuje příjmy sazbou 15%, zatímco na Slovensku sazbou 19%.

V České republice si může podnikatel A odečíst od daně celou řadu slev. První slevou, kterou uplatňuje podnikatel A, je již výše zmíněná sleva na poplatníka. Druhou slevou je potom sleva na studenta, kterou slovenská legislativa také nenabízí. Výpočet daně v České republice a na Slovensku u podnikatele A je znázorněn v tabulce 11 níže.

Tabulka 11: Výpočet daně v ČR a na Slovensku u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování)

	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO

Příjmy	423 252 Kč	423 252 Kč (17 794,91 eur)
Základ daně	169 300 Kč	87 816 Kč (3 692,08 eur)
Základ daně snížený o nezdaniitelné části ZD	101 626,8 Kč	0 Kč (0 eur)
Základ daně snížený o odčitatelné položky	-----	-----
Daň	15 240 Kč	0 Kč (0 eur)
Daň po slevách	0 Kč	-----
Daňový bonus	-----	2 216 Kč (93,16 eur)
Výsledná daňová povinnost	0 Kč	Bonus 2 216 Kč (93,16 eur)

6 VÝPOČET DANĚ MODELOVÉHO PŘÍKLADU PODNIKATELE B

6.1 Představení podnikatele B

Podnikatel B má 37 let. Podniká v rámci volné živnosti Výroba a opravy čalounických výrobků. Z této činnosti dosáhl v roce 2023 příjmu ve výši 451 673 Kč. Jeho výdaje na dosažení a udržení zisku z této činnosti činily 165 321 Kč. Na odvodech na sociální a zdravotní pojištění na Slovensku v roce 2023 zaplatil 3425,88 eur (vzhledem k nízkému vyměřovacímu základu pro platbu sociálního a zdravotního pojištění, platí tuto výši, která je rovna minimálním povinným zálohám pro rok 2023 na Slovensku (podnikajte.sk)). Podnikatel nezaměstnává žádné zaměstnance a vede daňovou evidenci. Dále v únoru 2023 prodal byt, ve kterém bydlel a který vlastnil 10 let, za 2 350 000 Kč. Za peníze z prodeje si koupil rodinný dům, ve kterém teď bydlí. Na koupi domu si navíc půjčil z hypotečního úvěru na bydlení. Na úrocích v roce 2023 k tomuto úvěru zaplatil 38 931 Kč. Podnikatel byl v roce 2023 také jednou darovat krev. Poplatník je ženatý a má dvě děti ve věku 2 a 8 let, na které uplatňuje daňové zvýhodnění. S dětmi i s manželkou žije ve společné domácnosti. Jeho manželka je na rodičovské dovolené a jinak nemá žádné další příjmy.

6.2 Výpočet daně v České republice

V této kapitole vypočtena daň z příjmu u podnikatele B v České republice.

6.2.1 Základ daně

Podnikatel B dosáhl podle daňové evidence v roce 2023 příjmu ve výši 451 673 Kč. Příjem z prodeje bytu patří v České republice mezi příjmy osvobozené od daně. Od daně je totiž osvobozen podle české legislativy příjem z prodeje nemovitosti, pokud se výtěžek použije na obstarání vlastních bytových potřeb. Podnikatel B prostředky z prodeje použil na koupi domu, ve kterém bydlí. Příjem z prodeje je tudíž od daně osvobozen a mezi zdanitelné příjmy v České republice se tedy počítat nebude.

Základ daně se zjistí rozdílem příjmů a výdajů. Česká legislativa umožňuje volbu mezi uplatněním skutečných výdajů a výdajů paušálních sazbou. Pro volnou živnost je v českém zákoně stanovena paušální sazba 60% z příjmu, kterou si může podnikatel odečíst jako daňově uznatelné výdaje na získání a udržení příjmu.

Skutečné výdaje, zjištěné daňovou evidencí, u podnikatele B činí 165 321 Kč. Rozdílem příjmu ve výši 451 673 Kč a těchto výdajů ve výši 165 321 Kč, se zjistí základ daně ve výši 286 352 Kč.

Při výpočtu paušálních výdajů poplatník uplatní výdaje, jak se výše zmiňuje, ve výši 60% z příjmu. 60% z částky 451 673 Kč činí 271 003,8 Kč. Pokud se odečtou tyto paušální výdaje ve výši 271 003,8 Kč od příjmu ve výši 451 673 Kč, zjistí se základ daně ve výši 180 669,2 Kč.

Pro podnikatele je výhodné mít daňový základ co možná v nejnižší výši. Proto bude podnikatel B uplatňovat výdaje v paušální výši, protože tak dostane nižší základ daně než při uplatnění výdajů ve skutečné výši. Rozdíl mezi výpočtem základu daně ve skutečné a v paušální výši je znázorněn v tabulce 12 níže.

Tabulka 12: Výpočet základu daně v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

	Příjmy	Výdaje	Základ daně
Výpočet ZD se skutečnými výdaji	451 673 Kč	165 321 Kč	286 352 Kč
Výpočet ZD s procentuálními výdaji	451 673 Kč	271 003,8 Kč	180 669,2 Kč

Podnikatel si dále může odečíst od základu daně nezdanitelnou část základu daně. Český zákon umožňuje dárci krve odečíst nezdanitelnou část základu daně ve výši 3 000 Kč za jeden odběr krve. Podnikatel B si tedy může odečíst od základu daně 3 000 Kč jako nezdanitelnou část základu daně za darování krve.

Další nezdanitelná část základu daně je rovna zaplaceným úrokům z úvěru na bydlení. Tyto úroky však nesmí přesáhnout 150 000 Kč. Podnikatel B zaplatil na úrocích z úvěru na bydlení v roce 2023 ve výši 38 931 Kč. Tuto částku si může taktéž odečíst od základu daně jako nezdanitelnou část základu daně. Celkem si tedy může podnikatel B v České republice od základu daně odečíst jako nezdanitelné části základu daně částku ve výši 41 931 Kč. Souhrn nezdanitelných částí základu daně v ČR u podnikatele B je znázorněn v tabulce 13 níže.

Tabulka 13: Souhrn nezdaniitelných částí základu daně v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

Krev	3 000 Kč
Úroky z úvěru na bydlení	38 931 Kč
Souhrn nezdaniitelných částí ZD	41 931 Kč

Pokud poplatník od základu daně ve výši 180 669,2 Kč odečte souhrn nezdaniitelných částí základu daně ve výši 41 931 Kč, zjistí základ daně snížený o nezdaniitelné části základu daně ve výši 138 738,2 Kč. Tento výpočet sníženého základu daně v ČR u podnikatele B je znázorněn v tabulce 14 níže.

Tabulka 14: Základ daně snížený o nezdaniitelné části základu daně v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

Základ daně	180 669,2 Kč
Souhrn nezdaniitelných částí ZD	41 931 Kč
Snížený základ daně	138 738,2 Kč

6.2.2 Daňová povinnost

Pro výpočet daně se musí základ daně snížený o nezdaniitelné části základu daně zaokrouhlit na celá sta Kč dolů. Zaokrouhlením sníženého základu daně podnikatele B ve výši 138 738,2 Kč, se zjistí zaokrouhlený základ daně ve výši 138 700 Kč.

Na takto upravený daňový základ bude poplatník uplatňovat příslušnou daňovou sazbu a takto vypočte daň. V České republice platí pro základ daně nižší než je 48násobek průměrné mzdy sazba 15%. Průměrná mzda činí 40 324 Kč. Z toho vyplývá, že základ daně nižší než 1 935 552 Kč zdaňujeme sazbou 15%. Sem tedy spadá také podnikatel B se svým základem daně.

Uplatněním sazby 15% na zaokrouhlený základ daně podnikatele B ve výši 138 700 Kč, se vypočte daň z příjmu tohoto podnikatele ve výši 20 805 Kč. Výpočet této daně je znázorněn v tabulce 15 níže.

Tabulka 15: Výpočet daně v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

Snížený základ daně	138 738,2 Kč
----------------------------	--------------

Zaokrouhlený základ daně	138 700 Kč
Daň (15%)	20 805 Kč

Od daně si může poplatník odečíst slevy na dani. Každý poplatník, tedy i podnikatel B, si odečítá základní slevu na poplatníka ve výši 30 840 Kč. Co se týče slevy na manželku. Ta musí žít s poplatníkem ve společné domácnosti a její příjmy za rok musí být nižší než 68 000 Kč. Manželka podnikatele B neměla žádné příjmy, tudíž podnikatel B má na tuto slevu také nárok. Sleva na manželku dosahuje výše 24 840 Kč. Po odečtení slevy na poplatníka ve výši 30 840 Kč a slevy na manželku ve výši 24 840 Kč od daně podnikatele B ve výši 20 805 Kč se zjistí daň po slevách ve výši 0 Kč.

Český zákon nabízí ještě uplatnění daňového zvýhodnění na děti. Podnikatel B má 2 vyživované děti, na které si daňové zvýhodnění bude uplatňovat. Daňové zvýhodnění na první dítě v České republice činí 15 204 Kč. Zvýhodnění na druhé dítě dosahuje výše 22 320 Kč. Součtem zvýhodnění na obě dvě děti se zjistí celkové daňové zvýhodnění ve výši 37 524 Kč. Po odečtu tohoto daňového zvýhodnění od daně ve výši 0 Kč se zjistí výsledný daňový bonus ve výši 37 524 Kč. Podnikatel B požádá správce daně o vyplacení tohoto bonusu jako přeplatku na dani z příjmu. Celý výpočet výsledné daňové povinnosti v České republice u podnikatele B je znázorněn v tabulce 16 níže.

Tabulka 16: Výpočet výsledné daňové povinnosti v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

Daň	20 805 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Sleva na manželku	24 840 Kč
Daň po slevách	0 Kč
Daňové zvýhodnění na 1. dítě	15 204 Kč
Daňové zvýhodnění na 2. dítě	22 320 Kč
Výsledná daňová povinnost	Bonus 37 524 Kč

6.3 Výpočet daně na Slovensku

V této kapitole je vypočítána daň z příjmu Slovenska

6.3.1 Základ daně

Podnikatel B měl příjmy z živnostenského podnikání ve výši 18 989,83 eur (451 673 Kč, 1 euro = 23,7850 Kč). Tyto příjmy se zahrnují do základu daně z příjmu ze samostatné činnosti.

Příjem z prodeje nemovitosti patří mezi osvobozené příjmy, protože ji podnikatel B vlastnil déle než 5 let. Do základu daně se počítá tedy pouze příjem z provozování živnosti.

Od těchto příjmů odečteme výdaje na dosažení a udržení tohoto příjmu. Slovenská legislativa nabízí možnost volby mezi výpočtem základu daně s uplatněním výdajů ve skutečné výši a mezi výpočtem základu daně s použitím procentuálních výdajů.

Skutečné výdaje dosahují výše 6 950,64 eur (165 321 Kč, 1 euro = 23,7850 Kč). Na Slovensku navíc patří mezi daňově uznatelné výdaje také odvody na sociální a zdravotní pojištění, na kterých podnikatel B zaplatil 3 425,88 eur (81 485 Kč, 1 euro = 23,7850 Kč). Celkové skutečné výdaje na dosažení a udržení zisku podnikatele B tedy činily 10 376,52 eur. Základ daně vypočtený pomocí skutečných výdajů zjistíme rozdílem příjmu ve výši 18 989 eur a celkových výdajů ve výši 10 376,52 eur. Tímto výpočtem se zjistí základ daně zjištěný pomocí skutečných výdajů ve výši 8 613,31 eur.

Procentuální výdaje si může poplatník v rámci slovenského zákona odečíst ve výši 60% z příjmu. V těchto výdajích však nejsou zahrnuty odvody na sociální a zdravotní pojištění, které si může poplatník odečíst ve skutečné výši. 60% z příjmu ve výši 18 989,83 eur činí procentuální výdaje ve výši 11 393,90 eur. Součtem těchto procentuálních výdajů a odvodů na sociální a na zdravotní pojištění ve výši 3 425,88 eur, vyjdou celkové výdaje ve výši 14 819,78 eur. Rozdílem příjmů ve výši 18 989,83 a celkových výdajů ve výši 14 819,78 eur podnikatel B zjistí daňový základ vypočtený s použitím procentuálních výdajů ve výši 4 170,05 eur.

Pro podnikatele B je výhodné mít daňový základ vyšší vzhledem k tomu, že bude uplatňovat daňové zvýhodnění na děti, jehož maximální výše na Slovensku se odvíjí od výše základu daně. Vzhledem k tomu, že daň při uplatnění skutečných výdajů bude stejně jako při uplatnění procentuálních výdajů nulová, je pro podnikatele B výhodnější zvolit si základ daně vyšší. Z tohoto důvodu bude podnikatel B počítat základ daně pomocí výdajů ve skutečné výši. Výpočet základu daně se skutečnými i s procentuálními výdaji je znázorněn v tabulce 17 níže.

Tabulka 17: Výpočet základu daně na Slovensku u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

	Výpočet se skutečnými výdaji	Výpočet s procentuálními výdaji
Příjmy	18 989,83 eur	18 989,83 eur
Výdaje	6 950,64 eur	11 393,90 eur
Odvody na sociální a zdravotní pojištění	3 425,88 eur	3 425,88 eur
Výdaje celkem	10 809,25 eur	14 819,78 eur
Základ daně	8 613,31 eur	4 170,05 eur

Podnikatel B si může odečíst základní nezdanitelnou část základu daně na poplatníka, která pro základu daně do výše 21 754,18 eur je 4 922, 82 eur. Poplatník si může také uplatnit nezdanitelnou část základu daně na manželku, která s ním bydlí ve společné domácnosti. Pokud má poplatník základ daně nižší než 41 445,456 eur (176násobek životního minima, životní minimum = 234,42 eur) a jeho manželka nemá vlastní příjmy, nezdanitelná část základu daně na manželku činí 4 500,864 eur (19,2násobek životního minima, životní minimum = 234,42 eur). Sem spadá i podnikatel B, který si tedy tuto nezdanitelnou část základu daně na manželku může také odečíst.

Součtem nezdanitelných částí základu daně na poplatníka ve výši 4 922,82 eur a na manželku ve výši 4 500,864 eur výjde souhrn nezdanitelných částí základu daně ve výši 9 423,684 eur. Rozdílem základu daně ve výši 8 613,31 eur a nezdanitelných částí základu daně poplatník zjistí snížený základ daně o nezdanitelné části základu daně ve výši 0 eur. Celý výpočet je znázorněn v tabulce 18 níže.

Tabulka 18: Základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně na Slovensku u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

Základ daně	8 613,31 eur
Nezdanitelná část ZD na poplatníka	4 922,82 eur
Nezdanitelná část ZD na manželku	4 500,864 eur
Souhrn nezdanitelných částí ZD	9 423,684 eur

Snížený ZD	0 eur
-------------------	-------

6.3.2 Daňová povinnost

Daň se vypočítá součinem daňového základu a příslušné daňové sazby. Podnikatel B má příjmy, které se zdaňují sazbou 19%. Součinem základu daně a této sazby se zjistí daň 0 eur.

Slovenská legislativa nabízí možnost uplatnění daňového bonusu na děti. Podnikatel B si může uplatnit daňový bonus ve výši 1200 eur na každé dítě. Zákon určuje daňový bonus ve výši 100 eur měsíčně na každé vyživované dítě mladší 15 let. Maximální výše daňového bonusu na dvě děti je však 27% ze základu daně. 27% ze základu daně podnikatele B ve výši 8 613,31 eur činí 2 325,59 eur.

Podnikatel B nemá nárok na daňový bonus na zaplacené úroky z úvěru na bydlení, protože překročil věkovou hranici 35 let. Výsledný daňový bonus bude tedy dosahovat výše 2 325,59 eur. Podnikatel B může požádat správce daně o vyplacení tohoto bonusu jako přeplatku na dani. Celý výpočet je znázorněn v tabulce 19 níže.

Tabulka 19: Výsledná daňová povinnost na Slovensku podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

Snížený základ daně	0 eur
Daň (19%)	0 eur
Daňová bonus na děti	2 325,59 eur
Výsledná daňová povinnost	Bonus 2 325,59 eur

6.4 Porovnání zatížení podnikatele B v ČR a na Slovensku

Výhodnější je pro podnikatele B zdanění na Slovensku, protože zde dosáhne na vyšší daňový bonus. V České republice mu bude vyplaceno také daňové zvýhodnění ovšem nižší.

Co se týče odpočtu výdajů, je pro podnikatele B výhodnější slovenský zákon, protože mezi výdaje počítá také odvody na sociální a zdravotní zabezpečení. U podnikatele B je ovšem výhodnější zvolit na Slovensku vyšší daňový základ (s uplatněním výdajů ve skutečné výši), protože si potom může podnikatel B uplatnit vyšší daňový bonus na děti.

Základ daně snížený o nezdánitelnou část základu daně je nižší na Slovensku, protože se zde uplatňuje nezdánitelná část na poplatníka a na manželku. Zatímco česká legislativa umožňuje tento odpočet v rámci slev na dani. Slovensko navíc neumožňuje odpočet nezdánitelné části daně za darování krve. Uplatnění úroků z úvěru na bydlení nabízí Česká republika také v rámci nezdánitelné části základu daně, kterou si podnikatel B odečetl. Slovensko jej zvyhodňuje jako daňový bonus, který má ovšem přísnější podmínky a z toho důvodu na něj podnikatel B nedosáhl.

Daňová sazba je vyšší na Slovensku než v České republice, ale samotná daň podnikateli B vychází vyšší v ČR, protože je zde vyšší i daňový základ. Podnikateli B se ovšem v ČR daň sníží o slevy na poplatníka a na manželku. Celý výpočet daně podnikatele B v ČR i na Slovensku je znázorněn v tabulce 20 níže.

Tabulka 20: Výpočet daně v ČR a na Slovensku podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování)

	ČESKÁ REPUBLIKA	SLOVENSKO
Příjmy	451 673 Kč	451 673 Kč (18 989,83 eur)
Základ daně	180 669,2 Kč	204 868 Kč (8 613,31 eur)
ZD snížený o nezdánitelné části ZD	138 738,2 Kč	0 Kč (0 eur)
ZD snížený o odčitatelné položky	-----	-----
Daň	20 805 Kč	0 Kč (0 eur)
Daň po slevách	0 Kč	-----
Daňový bonus	37 524 Kč	55 314 Kč (2 325,59 eur)
Výsledná daňová povinnost	Bonus 37 524 Kč	Bonus 55 314 Kč (2 325,59 eur)

7 VÝPOČET DANĚ MODELOVÉHO PŘÍKLADU PODNIKATELE C

7.1 Představení podnikatele C

Podnikatel C má 70 let. Jedná se o důchodce, který pobírá starobní důchod. Podniká v rámci volné živnosti Výroba a opravy obuvi, brašnárenského a sedlářského zboží. Jeho příjmy z této činnosti v roce 2023 činily 465 281 Kč. Výdaje na získání a udržení příjmu z této činnosti činily 279 659 Kč. Na odvodech na sociální a zdravotní pojištění zaplatil na Slovensku v úhrnu 2 476,21 eur (Celkové odvody na sociální a zdravotní pojištění OSVČ na Slovensku činí 35,15% z vyměřovacího základu (podílu základu daně bez zdravotního a sociálního pojištění a koeficientu 1,486) (Slovensko, 2003, Slovensko, 2004)). V březnu roku 2023 byl účastníkem dopravní nehody, kterou nezavinil. Při této nehodě se zranil, utrpěl zlomeninu ruky. Viník nehody mu vyplatil náhradu nemajetkové újmy ve výši 10 000 Kč. Poplatník v minulém zdaňovacím období (v roce 2022) dosáhl ztráty z podnikání ve výši 20 000 Kč. V roce 2023 podnikatel C poskytl bezúplatné plnění výzkumné organizace na podporu výzkum kardiovaskulárních onemocnění ve výši 4 000 Kč. Poplatník je ženatý a má 3 děti ve věku 35, 38 a 40 let. Všechny jeho potomci nebydlí s podnikatelem ve společné domácnosti a živí se sami svým zaměstnáním. Jeho manželka již také pobírá starobní důchod a mimo něj nemá žádné jiné příjmy.

7.2 Výpočet daně v České republice

V této kapitole je vypočtena daň z příjmu podnikatele C v České republice.

7.2.1 Základ daně

Podnikatel C zjistil podle daňové evidence, že jeho příjmy z živnostenského podnikání dosáhly výše 465 281 Kč. Tyto příjmy budeme zahrnovat do základu daně. Příjem v podobě starobního důchodu patří v České republice mezi osvobozené příjmy a do základu daně se tudíž počítat nebude. Podobně je na tom také příjem v rámci náhrady újmy. Ten je od daně z příjmu v České republice taktéž osvobozen, do základu daně se tedy taktéž počítat nebude. Zdanitelným příjmem je tedy pouze příjem z podnikání ve výši 465 281 Kč.

Základ daně ze samostatné činnosti se zjistí rozdílem příjmu a výdajů. Poplatník má možnost volby mezi uplatněním výdajů ve skutečné výši a v procentuální výši. Podnikatel C zjistil pomocí daňové evidence výdaje ve výši 279 659 Kč. Rozdílem příjmu

ve výši 465 281 Kč a těchto výdajů ve skutečné výši 279 659 Kč se zjistí základ daně ve výši 185 622 Kč.

Podnikatel C provozuje svou živnost v rámci volné živnosti. Česká legislativa umožňuje odpočet procentuálních výdajů z živnostenského podnikání ve výši 60% z příjmů. Výdaje v procentuální výši 60% z příjmu 465 281 Kč činí 279 169 Kč. Rozdílem těchto výdajů a příjmu podnikatele C poplatník zjistí základ daně vypočtený pomocí procentuálních výdajů ve výši 186 112 Kč. Pro podnikatele C je výhodné mít daňový základ co nejnižší. Z tohoto důvodu bude počítat základ daně s použitím výdajů ve skutečné výši. Výpočet základu daně pomocí skutečných i procentuálních výdajů je znázorněn v tabulce 21 níže.

Tabulka 21: Výpočet základu daně v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)

	Příjmy	Výdaje	Základ daně
Výpočet ZD se skutečnými výdaji	465 281 Kč	279 659 Kč	185 622 Kč
Výpočet ZD s procentuálními výdaji	465 281 Kč	279 169 Kč	186 112 Kč

Podnikatel C nemá žádné položky, které by si mohl zařadit mezi nezdanitelnou část základu daně. Jako odčitatelnou položku si však může od základu daně odečíst ztrátu z minulého roku ve výši 20 000 Kč. Stejně tak česká legislativa umožňuje uplatnění odčitatelné položky ve výši 100% výdajů na podporu výzkumu a výdaje. Za podporu výzkumu a výdaje si tak může podnikatel C odečíst od základu daně odčitatelnou položku ve výši 4 000 Kč. Součtem těchto odčitatelných položek podnikatel C zjistí souhrn odčitatelných položek ve výši 24 000 Kč. Tento souhrn je znázorněn v tabulce 22 níže.

Tabulka 22: Souhrn odčitatelných položek v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)

Ztráta	20 000 Kč
Výzkum a vývoj	4 000 Kč
Součet odčitatelných položek	24 000 Kč

Tyto odčitatelné položky si může podnikatel C odečíst od základu daně. Rozdílem základu daně ve výši 185 622 Kč a odčitatelných položek ve výši 24 000 Kč, podnikatel C zjistí základ daně snížený o odčitatelné položky ve výši 161 622 Kč. Tento výpočet je znázorněn v tabulce 23 níže.

Tabulka 23: Výpočet sníženého základu daně v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)

Základ daně	185 622 Kč
Souhrn odčitatelných položek	24 000 Kč
Snížený základ daně	161 622 Kč

7.2.2 Daňová povinnost

Základ daně se musí před výpočtem samotné daně v České republice nejprve zaokrouhlit na celá sta Kč dolu. Základ daně ve výši 161 622 Kč se tedy zaokrouhlí na částku 161 600 Kč.

Podnikatel C bude tento základ daně násobit sazbou 15%, protože jeho příjem je nižší než 1 935 552 Kč. Uplatněním sazby 15% na zaokrouhlený základ daně ve výši 161 600 Kč, poplatník zjistí daň ve výši 24 240 Kč. Výpočet této daně je znázorněn v tabulce 24 níže.

Tabulka 24: Výpočet daně v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)

Snížený základ daně	161 622 Kč
Zaokrouhlený základ daně	161 600 Kč
Daň (15%)	24 240 Kč

Od daně si může podnikatel C dále v České republice odečíst slevy na dani. První slevou je základní sleva na poplatníka ve výši 30 840 Kč. Podnikatel C má nárok také na slevu na manželku, protože jeho manželka nemá žádné příjmy. Jako slevu na manželku si tak může od daně odečíst částku ve výši 24 840 Kč. Celkem si tedy může podnikatel C na slevách odečíst 55 680 Kč. Rozdílem daně ve výši 24 240 Kč a souhrnem slev ve výši 55 680 Kč, podnikatel C zjistí výslednou daň 0 Kč. Podnikatel C si nemůže uplatnit žádný daňový bonus na děti, protože jeho děti již překročili věkovou hranici 26 let a mají své

vlastní příjmy. Výpočet koncové daňové povinnosti v ČR u podnikatele C je znázorněn v tabulce 25 níže.

Tabulka 25: Výpočet daňové povinnosti v ČR podnikatele C (zdroj vlastní zpracování)

Daň	24 240 Kč
Sleva na poplatníka	30 840 Kč
Sleva na manželku	24 840 Kč
Souhrn slev	55 680 Kč
Daň po slevách	0 Kč

7.3 Výpočet daně na Slovensku

V této kapitole je popsán výpočet daně u podnikatele C na Slovensku.

7.3.1 Základ daně

Podnikatel C dosáhl příjmu z podnikání ve výši 19 561,95 eur (465 281 Kč, 1 euro = 23,7850 Kč). Podobně jako v České republice také na Slovensku patří příjem v podobě důchodu mezi příjmy osvobozené od daně z příjmu. Nepatří tedy mezi zdanitelné příjmy a do základu daně se zahrnovat nebude. Stejně je tomu i u náhrady újmy. Jediným zdanitelným příjmem tedy bude pouze příjem z podnikání ve výši 19 561,95 eur.

Základem daně ze závislé činnosti je rozdíl příjmu a výdajů na dosažení a udržení tohoto příjmu. Slovenská legislativa nabízí volbu mezi výdaji ve skutečné výši a v procentuální výši.

Skutečné výdaje zjištěné pomocí daňové evidence u podnikatele C dosahují výše 11 757,79 eur (279 659 Kč, 1 euro = 23,7850 Kč). Na rozdíl od České republiky slovenský zákon řadí mezi daňově uznatelné výdaje také úhrn zaplacených částek na odvodech na sociální a zdravotní pojištění, které se musí k výdajům přičíst. Podnikatel C zaplatil na těchto odvodech částku ve výši 2 476,21 eur (58 896,65 Kč, 1 euro = 23,7850 eur). Celkové výdaje se tedy zjistí součtem skutečných výdajů ve výši 11 757,79 eur a odvodů na sociální a zdravotní pojištění ve výši 2 476,21 eur. Celkové skutečné výdaje tedy činí 14 234 eur. Rozdílem příjmu ve výši 19 561,95 eur a celkových výdajů ve výši 14 234 eur se zjistí základ daně vypočtený pomocí skutečných výdajů ve výši 5 327,95 eur.

Procentuální výdaje slovenská legislativa vymezuje jako 60% z příjmu. 60% z příjmu podnikatele C ve výši 19 561,95 eur jsou procentuální výdaje ve výši 11 737,17 eur. V těchto procentuálních výdajích ovšem nejsou zahrnuty odvody na sociální a zdravotní pojištění, které si může poplatník uplatnit ve skutečné výši. Podnikatel C odvedl na těchto odvodech v roce 2023 částku ve výši 2 476,21 eur. Součtem procentuálních výdajů ve výši 11 737,17 eur a odvodů ve výši 2 476,21 eur se zjistí celkové procentuální výdaje, které dosahují výše 14 213,38 eur. Základ daně zjištěný pomocí procentuálních výdajů je roven rozdílu příjmu ve výši 19 561,95 eur a celkových procentuálních výdajů ve výši 14 213,38 eur. Tento základ daně tedy činí 5 348 eur.

Pro podnikatele C je výhodné mít daňový základ co nejnižší, proto bude výdaje uplatňovat ve skutečné výši. Výpočet základu daně pomocí skutečných i procentuálních výdajů je znázorněn v tabulce 26 níže.

Tabulka 26: Výpočet základu daně na Slovensku u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)

	Výpočet se skutečnými výdaji	Výpočet s procentuálními výdaji
Příjmy	19 561,95 eur	19 561,95 eur
Výdaje	11 757,79 eur	11 737,17 eur
Odvody na sociální a zdravotní pojištění	2 476,21 eur	2 476,21 eur
Výdaje celkem	14 234 eur	14 213,38 eur
Základ daně	5 327,95 eur	5 348,57 eur

Od základu daně na Slovensku si poplatník může odečíst nezdanitelné části základu daně. Pro poplatníky jejichž základ daně je nižší než 21 754,18 eur je základní nezdanitelná část základu daně na poplatníka ve výši 4922,82 eur. Manželka podnikatele C nemá vlastní příjem, podnikatel C si může tedy odečíst také nezdanitelnou část základu daně na manželku ve výši 4500,86 eur. Součtem nezdanitelné části na poplatníka ve výši 4 922,82 eur a nezdanitelné části na manželku ve výši 4 500,86 eur se zjistí celková nezdanitelná část základu daně ve výši 9 423,68 eur. Tento součet je znázorněn v tabulce 27 níže.

Tabulka 27: Součet nezdaniitelných částí základu daně na Slovensku u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)

Nezdaniitelná část ZD na poplatníka	4 922,82 eur
Nezdaniitelná část ZD na manželku	4 500,86 eur
Nezdaniitelné části ZD celkem	9 423,68 eur

7.3.2 Daňová povinnost

Pokud si podnikatel C odečte od základu daně ve výši 5 327,95 eur součet nezdaniitelných částí základu daně ve výši 9 423 eur, zjistí snížený základ daně ve výši 0 eur.

Od tohoto základu daně si může podnikatel C odečíst ještě odpočet ztráty a odpočet na výzkum a vývoj. Tyto odpočty si může podnikatel C uplatnit v plné výši. Jako odpočet ztráty si tedy poplatník odečte částku 840,87 eur (20 000 Kč, 1 euro = 23,7850 Kč). Na podporu výzkumu a vývoje si může podnikatel C uplatnit odpočet ve výši 168,17 eur (4 000Kč, 1 euro = 23,7850 Kč). Takto poplatník zjistí snížený základ daně ve výši 0 eur.

Z tohoto základu daně se vypočítá výsledná daň se sazbou 19%. Uplatněním této daňové sazby na základ daně snížený o nezdaniitelné části základu daně ve výši 0 eur se zjistí daň ve výši 0 eur. Celý výpočet daně je znázorněn v tabulce 28 níže.

Tabulka 28: Výpočet daně na Slovensku u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)

Základ daně	5 327,95 eur
Nezdaniitelné části ZD celkem	9 423,68 eur
Snížený základ daně	0 eur
Daň (19%)	0 eur

7.4 Porovnání zatížení podnikatele C v ČR a na Slovensku

Pro podnikatele C je stejně výhodné zdanění v České republice i na Slovensku, protože v obou státech zjistil výslednou daň nulovou.

Co se týče základu daně, ten je nižší na Slovensku. To je zapříčiněno tím, že slovenská legislativa na rozdíl od té české řadí mezi daňově uznatelné výdaje také odvody zaplacené na sociální a zdravotní pojištění.

Na Slovensku si podnikatel C odečetl nezdanitelné části základu daně na poplatníka a na manželku. Daňový základ po této úpravě mu vyšel nulový. V České republice si poplatník takto daňový základ snížit nemohl, ale základní zvýhodnění na poplatníka a zvýhodnění na manželku si může také uplatnit v podobě slevy na dani.

V České republice si podnikatel C uplatní odčitatelnou položku ztráty a odčitatelnou položku na podporu výzkumu a vývoje. Na Slovensku je také ztráta a podpora výzkumu a vývoje zvýhodněna formou odpočtu.

Co se týče sazby daně, výhodnější je sazba České republiky ve výši 15%. Slovensko má sazbu vyšší a to ve výši 19%. Celé srovnání je znázorněno v tabulce 29 níže.

Tabulka 29: Srovnání daně u podnikatele C v ČR a na Slovensku (zdroj: vlastní zpracování)

	Česká republika	Slovensko
Příjmy	465 281 Kč	465 281 Kč (19 561,95 eur)
Základ daně	185 622 Kč	126 725 Kč (5 327,95 eur)
ZD snížený o nezdanitelné části ZD	-----	0 Kč (0 eur)
ZD snížený o odčitatelné položky	161 622 Kč	-----
ZD snížený o odpočty	-----	0 Kč (0 eur)
Daň	24 240 Kč	0 Kč (0 eur)
Daň po slevách	0 Kč	-----
Daňový bonus	-----	-----
Výsledná daňová povinnost	0 Kč	0 Kč (0 eur)

8 CELKOVÉ SROVNÁNÍ ZATÍŽENÍ V ČR A NA SLOVENSKU

Co se týče základu daně je výhodnější u všech podnikatelů v modelových příklad zdanění na Slovensku, protože Slovensko řadí mezi daňově uznatelné výdaje i odvody na sociální a zdravotní pojištění. V obou státech si může podnikatel zvolit mezi uplatněním výdajů na získání a udržení zisku ve skutečné výši a v procentuální výši.

Konstrukce výpočtu daně v České republice a na Slovensku je odlišná. Česká legislativa nabízí celou řadu nezdanitelných částí základu daně a odčitatelných položek. Slovensko má pouze odpočet ztráty a odpočet na podporu výzkumu a vývoje. Slovenský zákon navíc formou nezdanitelné části základu daně umožňuje odečíst zvýhodnění na poplatníka nebo na manželku. Některé položky, které česká legislativa zvýhodňuje formou nezdanitelné části základu daně, slovenská legislativa opomíjí. Jedná se např. o životní pojištění (viz. podnikatel A) nebo darování krve (viz. podnikatel B).

Co se týče daňové sazby je mírnější v České republice. Na Slovensku činí 19%, mezitím co v České republice je 15%. Daň je u všech modelových příkladu vždy vyšší v České republice než na Slovensku. To je ovšem dáno tím, že slovenská legislativa nabízí odpočet základní nezdanitelné části základu daně na poplatníka (a nezdanitelné části základu daně na manželku). Česká legislativa toto řeší formou slevy na dani, která se odečítá až od vypočtené daně.

Daňový bonus na děti nabízí český i slovenský zákon. Výše tohoto bonusu je ovšem rozdílná. Česká legislativa nabízí jednotnou výši pro všechny poplatníky. Výše bonusu také není ovlivněna věkem (nárok na ni má poplatník s nezaopatřenými dětmi ve věku do 26 let). Výše tohoto bonusu na 1., 2. a 3. a každé další dítě je rozdílná. Na Slovensku je tento bonus ovlivněn věkem dětí a je omezen výší základu daně poplatníka.

Slovenská legislativa navíc nabízí daňový bonus na zaplacené úroky na financování bytových potřeb. Česká legislativa tyto úroky také řeší, ale zvýhodňuje je formou nezdanitelné části základu daně.

Srovnání výpočtu daňové povinnosti v ČR a na Slovensku u všech modelových příkladů je znázorněno v tabulce 30 níže.

Tabulka 30: Srovnání celkových výsledků (zdroj: vlastní zpracování)

	Pod. A	Pod. A	Pod. B	Pod. B	Pod. C	Pod. C
	ČR	SR	ČR	SR	ČR	SR

Příjmy	423 252 Kč	423 252 Kč	451 673 Kč	451 673 Kč	465 281 Kč	465 281 Kč
ZD	169 300 Kč	87 816 Kč	180 669,2 Kč	204 868 Kč	185 622 Kč	126 725 Kč
ZD snížený o nezdaniitelné části ZD	-----	0 Kč	138 738,2 Kč	0 Kč	-----	0 Kč
ZD snížený o odčitatelné položky	101 626,8 Kč	-----	-----	-----	161 622 Kč	-----
ZD snížený o odpočty	-----	-----	-----	-----	-----	0 Kč
Daň	15 240 Kč	0 Kč	20 805 Kč	0 Kč	24 240 Kč	0 Kč
Daň po slevách	0 Kč	-----	0 Kč	-----	0 Kč	-----
Daňový bonus	-----	2 216 Kč	37 524 Kč	55 314 Kč	-----	-----
Výsledná daňová povinnost	0 Kč	Bonus 2 216 Kč	Bonus 37 524 Kč	Bonus 55 314 Kč	0 Kč	0 Kč

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo srovnání daně z příjmu OSVČ v České republice a na Slovensku. V práci bylo analyzováno zatížení touto daní. Pro správné porozumění práce byly v teoretické části nejprve definovány základní pojmy, které se týkají daně a OSVČ. Poté byly v práci podrobně popsány daně z příjmu v obou státech. Text byl věnován vysvětlení podmínek a postupu zdanění u této daně.

V praktické části byly provedeny výpočty daně z příjmu podnikatele A, který je bezdětným studentem s úvěrem na bydlení a s životním pojištěním, podnikatele B, který je ženatý a má dvě děti, úvěr na bydlení a je dárce krve, podnikatele C, který je ženatý důchodce, který podporuje výzkum a vývoj a v minulém období vykázal ztrátu podle české a slovenské legislativy. Výpočty jsou rozděleny na základ daně a daňovou povinnost. Výsledky jsou u každého modelového příkladu porovnány mezi Českou republikou a Slovenskem. Všechny výpočty jsou přehledně znázorněny v tabulkách a postup výpočtu je v textu podrobně popsán a vysvětlen. Poslední kapitola je věnována celkovému zhodnocení daně z příjmu jednotlivých podnikatelů v obou státech.

Při zkoumání této komparace vyplynulo několik zajímavých informací. Postup výpočtu daně z příjmu OSVČ v České republice a na Slovensku je značně odlišný. Velkým rozdílem je, že Slovensko řadí mezi daňově uznatelné výdaje také odvody na sociální a zdravotní pojištění. Česká republika ovšem nabízí větší množství nezdánitelných částí základu daně a odčitatelných položek, kterými zvýhodňuje i položky, které slovenský zákon opomíjí. Co se týče samotné sazby daně, je mírnější v České republice než na Slovensku. Česká republika nabízí slevu na poplatníka a na manželku, Slovensko toto řeší v rámci nezdánitelných částí základu daně. Oba státy řeší daňové zvýhodnění na děti, podmínky jsou ovšem v obou státech rozdílné. Slovenská republika navíc nabízí daňový bonus na zaplacené úroky, Česká republika na tyto úroky pamatuje v rámci nezdánitelné části základu daně, ta ovšem nejde vyplatit jako přeplatek na dani.

Díky tomuto tématu jsem se blíže seznámila s daní z příjmu na Slovensku. Rozšířila jsem si obzory o poznání daňového systému Slovenska.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literatura

AMBROŽ, Jan. *Daňové přiznání Fyzických osob*. Praha: Koršach. 2009, 251 s. ISBN 978-80-86296-24-1.

KLIMEŠOVÁ, Ludmila. *Daňová optimalizace*. 2. aktualizované vydání. Praha: Ústav práva a právní vědy, 2018, 274 s. ISBN 9788087974179.

KUČEROVÁ, Dagmar. *Lexikon mzdového účetnictví pro rok 2020*. 8. aktualizované vydání. Dolní Lhota: Dagmar Kučerová, 2020, 95 s. ISBN 978-80-905712-6-6.

KUBÁTOVÁ, Květa. *Daňová teorie a politika*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer. 2009
ISBN 9788075981653.

MÜLLEROVÁ, Libuše a ŠINDELÁŘ, Michal. *Účetnictví, daně a audit v obchodních korporacích*. Praha: Grada Publishing, 2016. 207 stran. *Účetnictví a daně*. ISBN 978-80-247-5806-0.

SIMONIDESOVÁ, Jana. *Tax systems and taxation in the onternational context*. Ostrava: Vysoká škola báňská - Technická univerzita, 2018, 216 s. ISBN 978-80-248-4198-4.

ŠIROKÝ, Jan. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států, legislativní zásada daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7.vyd. Praha: Leges, 2018, 382 s. ISBN 978-80-7502-274-5.

ŠTĚPÁNOVÁ, Silvie. *Zakládáme a provozujeme živnost: Podnikání podle živnostenského zákona*. Brno: Computer Press, 2007, 210 s. ISBN 978-80-251-1735-4

VANČUROVÁ, Alena. *Daňový systém ČR 2020*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, 406 s. ISBN 978-80-7598-887-4

Právní předpisy

ČESKÁ REPUBLIKA, 1991. Zákon č. 455/1991 Sb. Ze dne 15.11.1991 o živnostenském podnikání. [online]. [cit. 2023-05-4]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

ČESKÁ REPUBLIKA, 1992. Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 18. prosince 1992 o daních z příjmů. [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>

SLOVENSKO, 2003. Zákon č. 461/2003 Z. z. ze dne 27.11.2003 o sociálnom poistení.[online]. [cit. 2023-05-17]. Dostupné z <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-461>

SLOVENSKO, 2003. Zákon č. 595/2003 Z.z. ze dne 31.prosinec 2003 o dani z prijmov. [online]. [cit. 2023-04-17]. Dostupné z <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595>

SLOVENSKO, 2004. Zákon č. 580/2004 Z. z. ze dne 1.11.2004 o zdravotnom poistení a o zmene o doplnení zákona č. 95/2002 Z.z a poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. [online]. [cit. 2023-05-17] Dostupné z <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2004-580>

Online zdroje

NEZNÁMÝ, 2022. Minimální mzda. [online] mpsv.cz [cit. 2023-04-23] Dostupné z <https://www.mpsv.cz/minimalni-mzda>

NEZNÁMÝ, 2023. Minimálne odvody SZČO (živnostníkov) od 1.1.2023. [online] podnikajte.sk [cit. 2023-05-17] Dostupné z <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/minimalne-odvody-szco-zivnostnikov-od-1-1-2023>

NEZNÁMÝ, 2013. Popis systému. [online] financnisprava.cz [cit. 2023-04-23] Dostupné z <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/danovy-system-cr/popis-systemu>

NEZNÁMÝ, 2022. Průměrná mzda pro rok 2023. [online] Kurzy.cz [cit. 2023-04-23] Dostupné z <https://www.kurzy.cz/zpravy/675996-prumerna-mzda-pro-rok-2023-40-324-kc-informace-pro-platce-a-poplatniky-dane-ze-zavisle-cinnosti/> a <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/EUR-euro/2023/>

NEZNÁMÝ, 2023. Úroveň platů na Slovensku v roce 2023. [online] Poradnuk.com.ua [cit. 2023-04-29] Dostupné z <https://poradnuk.com.ua/cs/minimální-a-průměrná-mzda-na-slovensku-v-roce-.htm#:~:text=Průměrná%20mzda%20na%20Slovensku%20je%201%20177%20eur.,900%20eur.%20Výše%20mezd%20závisí%20na%20regionu%20země.>

NEZNÁMÝ, 2022. Životné minimum. [online] employment.gov.sk [cit. 2023-04-29] Dostupné z <https://www.employment.gov.sk/sk/rodina-socialna-pomoc/hmotnana-nudza/zivotne-minimum/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

Atd. A tak dále

Č. Číslo

ČR Česká republika

DPH Daň z přidané hodnoty

Např. Například

OSVČ Osoba samostatně výdělečně činná

Pod. Podnikatel

SR Slovensko

ZD Základ daně

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Rozdělení daní (zdroj: vlastní zpracování dle Široký, 2018, s. 139).....	14
Obrázek 2 Znázornění daňové soustavy České republiky (zdroj: vlastní zpracování dle finanční správa.cz).....	17
Obrázek 3 Znázornění daňové soustavy Slovenska (zdroj: vlastní zpracování dle Simonidesová, 2018, s. 184).....	24

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Procentuální odpočet nákladů v České republice (zdroj: vlastní zpracování dle Česko, 1992).....	19
Tabulka 2 Maximální výše daňového bonusu Slovenska (zdroj: vlastní zpracování dle Slovensko, 2003).....	29
Tabulka 3 Výpočet základu daně v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	34
Tabulka 4 Souhrn odčitatelných položek v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	34
Tabulka 5 Snížený základ daně v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	35
Tabulka 6 Výpočet daně z příjmu v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	36
Tabulka 7 Daň po slevách v ČR u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	36
Tabulka 8 Výpočet základu daně na Slovensku u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	37
Tabulka 9 Snížený základ daně na Slovensku u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	38
Tabulka 10 Výpočet výsledné daňové povinnosti na Slovensku u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	38
Tabulka 11 Výpočet daně v ČR a na Slovensku u podnikatele A (zdroj: vlastní zpracování).....	39
Tabulka 12 Výpočet základu daně v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	42
Tabulka 13 Souhrn odčitatelných položek v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	43
Tabulka 14 Základ daně snížený o odčitatelné položky v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	43
Tabulka 15 Výpočet daně v ČR u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	43
Tabulka 16 Výpočet výsledné daňové povinnosti v ČR u podnikatele B (zdroj vlastní zpracování).....	44
Tabulka 17 Výpočet základu daně na Slovensku u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	46
Tabulka 18 Základ daně snížený o nezdanitelné části základu daně na Slovensku u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	46
Tabulka 19 Výsledná daňová povinnost na Slovensku u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	47
Tabulka 20 Výpočet daně v ČR a na Slovensku u podnikatele B (zdroj: vlastní zpracování).....	48
Tabulka 21 Výpočet základu daně v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování).....	50
Tabulka 22 Souhrn odčitatelných položek v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování).....	50

Tabulka 23 Výpočet sníženého základu daně v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)	51
Tabulka 24 Výpočet daně v ČR u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)	51
Tabulka 25 Výpočet daňové povinnosti v ČR u podnikatele C (zdroj:vlastní zpracování)	52
Tabulka 26 Výpočet základu daně na Slovensku u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)	53
Tabulka 27 Součet nezdanitelných částí základu daně na Slovensku u podnikatele C (zdroj:vlastní zpracování)	54
Tabulka 28 Výpočet daně na Slovensku u podnikatele C (zdroj: vlastní zpracování)	54
Tabulka 29 Srovnání daně z příjmu v ČR a na Slovensku (zdroj: vlastní zpracování)	55
Tabulka 30 Srovnání celkových výsledků	56